REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

INFORMACIJA O STANJU I RAZVOJNIM MOGUĆNOSTIMA TURIZMA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Osijek, srpnja 2025.

Materijal pripremljen u

Upravnom odjelu za turizam, kulturu i sport Osječko-baranjske županije

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
ŽUPANICA

KLASA: 334-02/25-01/1
URBROJ: 2158-02-25-5
Osijek, 1. srpnja 2025.

Temeljem članka 55a. stavak 2. točka 4. Statuta Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 2/95., 2/97., 3/99., 3/01., 8/01., 9/03., 13/05., 2/06., 5/09., 16/09., 2/13., 4/18., 2/20. i 2/21.), Županica Osječko-baranjske županije donijela je 1. srpnja 2025. godine

ZAKLJUČAK

o predlaganju Informacije o stanju i razvojnim mogućnostima turizma na području Osječko-baranjske županije

I.

Županica predlaže Skupštini da razmotri i prihvati Informaciju o stanju i razvojnim mogućnostima turizma na području Osječko-baranjske županije, u tekstu pripremljenom u Upravnom odjelu za turizam, kulturu i sport Osječko-baranjske županije.

II.

Potrebna objašnjenja na sjednici će davati Tatjana Turalija, pročelnica Upravnog odjela za turizam, kulturu i sport Osječko-baranjske županije.

ŽUPANICA
Nataša Tramišak, mag. iur.

INFORMACIJA O STANJU I RAZVOJNIM MOGUĆNOSTIMA TURIZMA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

1. UVOD

Turizam kao društveno-ekonomska djelatnost predstavlja skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja u nekom mjestu, pri čemu se ne zasniva stalno prebivalište, a ima značajan utjecaj na ukupna društvena i gospodarska kretanja određenog područja. Osnovnu pretpostavku za turistički razvitak cijele Hrvatske, a time i Osječko-baranjske županije predstavlja visoko vrijedan prostor, koji je strateški resurs turizma i temeljno nacionalno dobro.

Turizam u našoj Županiji, kao gospodarska grana, a kao posljedica razvitka kontinentalnog turizma u Hrvatskoj, ima tendenciju uspona te u pravilu bilježi visoku sezonu posjeta turista od travnja do lipnja te od rujna do studenoga, odnosno u vrijeme pred i post sezone definirane na nacionalnoj razini. Turizam je značajan izvozni proizvod i pruža veće mogućnosti zapošljavanja stanovništva različitog profila zanimanja i dobnih skupina, a Osječko-baranjska županija ima potencijal i može ponuditi tržištu programe kontinentalnog turizma uvažavajući prednosti ekološki održive poljoprivrede i očuvanog okoliša. Ruralnim područjima pripada 92% teritorija Republike Hrvatske na kojima živi oko 40 % pučanstva Republike Hrvatske.

Destinacije koje se nalaze na prostoru Osječko-baranjske županije obilježene su bogatstvom autentičnih atrakcija i iskustava koje su u procesu razvoja tržišne valorizacije. Netaknuta priroda, brojni kulturno-povijesni spomenici i bogatstvo gastronomske ponude te velik broj povijesnih vinarija kao raritet u Hrvatskoj, stavljaju Slavoniju i Baranju visoko na listi želja za posjet na razini domaćeg tržišta.

Uvažavajući posebice kvalitetu i raznovrsnost, kako prirodne, tako i kulturno-povijesne, resursno atrakcijske osnove na području Županije, može se zaključiti da se radi o prostoru prirodno predisponiranom za razvoj većeg broja turističkih proizvoda. To omogućava osmišljavanje, a potom i tržišnu komercijalizaciju cijelog spektra tematiziranih turističkih doživljaja tijekom cijele godine.

Razvoj turističke aktivnosti na području Osječko-baranjske županije karakteriziraju pozitivna kretanja, kako u brojnosti, prostornoj diverzificiranosti i zastupljenosti različitih vrsta smještaja, tako i kada je riječ o rastu turističkog interesa, osobito onoga međunarodnog karaktera. Povijesno, ovaj prostor bio je uglavnom orijentiran na poljoprivredu, dok turističko privređivanje u budućnosti može postati jedan od mogućih generatora dodatnog gospodarskog rasta i razvoja, a postojeću resursno-atrakcijsku osnovu Županije koristiti i na taj način.

Sve je veći interes potražnje za proizvodima od posebnog interesa na globalnoj razini kao i određen broj tržišno već spremnih turističkih proizvoda, može se reći da postoje prilično dobri preduvjeti za nastavak već uočljivog procesa dinamiziranja turističke aktivnosti na cijelom području.

Posebno važna tržišta za Osječko-baranjsku županiju su turisti posebnih interesa, turisti koje zanimaju gastronomija i vinski turizam, aktivni boravak u čistoj i lijepoj prirodi, upoznavanje kulture kroz dvorce i kurije plemića, kroz tradicionalne ili suvremene manifestacije. Turistički proizvodi predstavljaju cjelokupno iskustvo boravka u destinaciji i za njegovu kvalitetu odgovorni su različiti dionici iz privatnog i javnog sektora koji, svaki u svojem segmentu, pridonose stvaranju cjelovitog doživljaja.

U ostvarivanju razvoja konkurentnog gospodarstva značajnu ulogu ima i razvoj kontinentalnog turizma i to kroz provedbu sljedećih mjera: objedinjavanje i unaprjeđenje turističke ponude, očuvanje prirodne i kulturne baštine i tradicije u funkciji razvitka, unaprjeđenje znanja i vještina ljudskih resursa u turizmu, razvoj turističkih proizvoda i usluga i podizanje njihovih standarda, dodjeljivanjem potpora pružateljima usluga u turizmu iz Proračuna Osječko-baranjske županije, promocija turističkih potencijala Županije i razvoj svih oblika kontinentalnog turizma.

Stanovnici naše Županije posvećeni su neprestanom podizanju kvalitete tradicionalnih gastronomskih proizvoda i vina, a svoje posjetitelje dočekuju na autentično gostoljubiv i opušten način. Ne zaboravljajući svoju kulturu i način života koje nanovo otkriva i interpretira, ovo multikulturalno područje aktivno komunicira i surađuje s drugim podunavskim regijama i oblikuje svoju kulturnu ponudu u skladu s najboljim svjetskim praksama.

Turizam je na razini Osječko-baranjske županije definiran kao jedan od ključnih razvojnih prioriteta radi mogućnosti multipliciranja njegove vrijednosti i kroz sektor poljoprivrede i gospodarstva. U tom smislu Županija proaktivno promiče i podržava interese svih dionika turizma na svom području.

2. NOSITELJI TURIZMA I TURISTIČKE ATRAKTIVNOSTI U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

Sukladno Planu razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine (dalje u tekstu: Plan razvoja Županije), razvoj turizma je prepoznat kao jedan od razvojnih ciljeva Županije, jer resursi Županije predstavljaju potencijal razvoja različitih selektivnih oblika turizma.

S ciljem da se osigura daljnji društveno, prostorno i gospodarski održiv razvoj turizma, tijekom 2024. godine pridržavalo se smjernica i zadanih okvira utvrđenih Master planom turizma Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 4/17.) te Prostornog plana Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 1/02., 4/10., 3/16., 5/16., 5/20., 1/21., 16/22., 13/23. i 10/24. - u daljnjem tekstu: PPOBŽ) koji ima za cilj uspostaviti dugoročni strateški razvojni okvir i definirati upravljačko-implementacijske smjernice održivog razvoja prostora Županije, a koji će pridonijeti daljnjem unaprjeđenju kvalitete života lokalne zajednice, kao i daljnjem razvoju turizma i poduzetničke aktivnosti na prostoru Županije.

PPOBŽ kao temeljni strateški dokument prostornog razvoja Županije utvrdio je da se turizam na području Županije mora razvijati na osnovu prirodnih i kulturnih bogatstava i raznolikosti te izdašnosti i ekološke očuvanosti prirodnih resursa. Kopački rit i druga zaštićena područja te područja termalnih izvora, značajne su okosnice razvoja turizma.

U cilju aktiviranja ruralnog prostora i njegove autohtonosti potrebno je povezati turizam i poljoprivredu kroz ekološku proizvodnju zdrave hrane. Ovo povezivanje treba stvoriti specifičnu ponudu kroz koju mogu oživjeti ruralna područja i tradicijska graditeljska i etnološka baština. PPOBŽ pruža strateški i prostorni okvir za razvoj turizma na području Županije, a njegove postavke dalje se razvijaju kroz izradu prostornih planova uređenja.

Nositelji turizma na području naše Županije su prije svega gradovi Osijek, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Belišće, Beli Manastir i Valpovo, te općine Bilje, Bizovac, Čepin, Kneževi Vinogradi, Draž i Erdut, koje se ističu određenim atrakcijama, ali i aktivnostima turističkih djelatnika i lokalne samouprave na tom području da navedene atraktivnosti valoriziraju i stave u funkciju turizma. Uz navedeno od značaja su i ostali dionici vezani uz prirodnu, povijesnu i kulturnu baštinu.

Valja istaknuti da je Turistička zajednica Osječko-baranjske županije u suradnji sa turističkim zajednicama jedinica lokalne samouprave sa područja Županije, sukladno Zakonu o turizmu ("Narodne novine" broj 156/23.), tijekom 2024. godine pokrenula postupak izrade Plana upravljanja destinacijom koji je planski dokument za razvoj održive destinacije, a čije donošenje se planira tijekom 2025. godine. Primarna mu je svrha osigurati razvoj destinacije u smjeru održivosti u skladu s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima i drugim važećim planovima i propisima. Planom se određuje smjer razvoja destinacije s ciljem poboljšanja iskustva posjetitelja, zaštite prirodnih i kulturnih dobara i dobrobiti lokalne zajednice. Plan upravljanja destinacijom biti će daljnja podloga za donošenje odluka i mjera za upravljanje razvojem turizma u smjeru održivosti jedinica lokalne samouprave, jedinica područne (regionalne) samouprave i drugih nadležnih tijela u destinaciji.

2.1. Turističke atraktivnosti u Osječko-baranjskoj županiji

2.1.1. Park prirode "Kopački rit"

U jugoistočnom dijelu Baranje nalazi se jedno od najznačajnijih prirodnih, poplavnih područja europskog značenja - Kopački rit. Ukupno poplavno područje zauzima površinu od 23.891 ha, od koje je kategorijom zaštite Park prirode zaštićeno 16.748 ha, a kategorijom Posebnog zoološkog rezervata obuhvaćeno je područje 7.143 ha. O koliko značajnom prirodnom biotopu se radi potvrđuje i uvrštavanje u popis međunarodno značajnih močvara - "Ramsarsko područje".

Park prirode Kopački rit na ušću Drave u Dunav je najznačajnije, najvrjednije i najatraktivnije prirodno zaštićeno područje cijele istočne Hrvatske. Područje Kopačkog rita zaštićeno je kao Ramsarski lokalitet, odnosno močvarno područje svjetskog značaja. Diljem Hrvatske i izvan nje, Kopački rit je poznat po atraktivnim močvarnim krajolicima i izuzetnom bogatstvu životinjskog svijeta osobito jelena i brojnih vrsta ptica.

Budući turistički razvitak područja potrebno je planirati na temelju adekvatne valorizacije prirodnih osobina temeljnog fenomena i u skladu s ograničenjima koja iz njih proizlaze. Svakako da se turistički razvitak treba oslanjati na naselja na rubovima rezervata - Bilje, Kopačevo, Lug, Vardarac, koja bi se trebala u tom pravcu usmjeravati, razvijajući preduvjete (prvenstveno infrastrukturne).

Tablica 1. Broj posjetitelja Kopačkog rita u razdoblju od 2009. do 2024. godine

God	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	***VII***	***VIII***	***IX***	***X***	***XI***	***XII***	*Ukupno*
2009	0	0	524	4922	9466	6199	2276	2324	3631	4857	581	70	34850
2010	23	12	840	4098	7462	4733	1383	2953	3449	4179	1019	44	30195
2011	28	56	880	4241	6823	6961	2460	2749	3894	3685	811	29	32617
2012	70	30	603	3786	6610	5144	2291	2537	3832	2833	790	230	28756
2013	0	71	472	2693	6229	3372	2974	2754	4091	3104	773	61	26594
2014	23	85	1335	3077	6966	4445	1149	2059	2945	1938	866	99	24987
2015	23	116	808	2819	7184	4833	1745	3254	4203	3183	1398	270	29836
2016	342	364	1958	4295	9309	6033	2299	3426	5016	4139	1097	401	38679
2017	308	391	756	4344	8615	5163	2618	3428	5301	4540	1395	203	37062
2018	594	166	636	6181	8833	5527	3026	3354	4781	5003	1496	655	40252
2019	386	867	2223	5428	8331	5419	2328	4085	4873	6359	1610	329	42238
2020	331	884	486	0	2103	4276	1790	2678	1923	2586	1228	129	18414
2021	1207	1572	1866	3672	5865	5464	2470	3457	5358	4267	1056	44	36298
2022	316	491	1128	4625	10700	7502	3163	4093	4356	6880	2140	688	46082
2023	**1426**	1094	**2283**	**7477**	9997	5919	2736	3197	**5612**	6485	1892	**1134**	**49252**
2024	**1451**	1937	**3109**	**7412**	10709	7345	2529	3162	**4223**	6231	2901	**916**	**51925**

Izvor: Kopački rit

2024. godine Park je posjetilo **51.925 posjetitelja** što je **2673 ili 5,43%** više posjetitelja u odnosu na prethodnu 2023. godinu. Prema broju posjetitelja i prema prihodima, 2024. je bila rekordna godina. Najveći broj posjetitelja dolazi u travnju, svibnju, lipnju, rujnu i listopadu. Zahvaljujući otvorenju PEC Tikveš i činjenici da su izleti brodom u ponudi cijele godine, povećan je broj dolazaka i u zimskim mjesecima.

Od ukupnog broja posjetitelja, **15.156 ili 30% dolazi iz inozemstva**, iz 45 zemalja širom svijeta, a najviše iz Mađarske, Njemačke i Slovenije. Strani posjetitelji dolaze jednim dijelom organizirano (kao dio izleta sa kruzera) ili individualno, najviše tijekom ljeta. U odnosu na 2023. godinu, udio stranih posjetitelja je bitno povećan, s 23% na 30%.

U strukturi posjetitelja, najveći broj je koristio uslugu izleta brodom, osnovnu ulaznicu u Park, te posjet novootvorenom Prezentacijsko-edukacijskom centru Tikveš.

Uz pojačane promidžbene aktivnosti, kao i intenziviranu suradnju s drugim turističkim subjektima i agencijama, ostvareni su rekordni rezultati posjećivanja u povijesti Parka: **broj posjetitelja je veći za 5,43%, a ukupni prihodi za 16,29% u odnosu na 2023. godinu.**

Prezentacijsko-edukacijski centar Tikveš, koji je otvoren 5.5.2022., posjećuje sve veći broj ljudi, a u 2024. godini centar je posjetilo 9.236 posjetitelja.

U 2024. godini organizirane su sljedeće manifestacije i događanja:

- Sajam Place2Go,
- Noć muzeja,
- Svjetski dan vlažnih staništa,
- Međunarodni dan turističkih vodiča,
- Svjetski dan voda,
- Međunarodna konferencija VODA ZA SVE,
- Uskrsna pričaonica,
- Svjetski dan planeta Zemlje,
- Škola u prirodi,
- Glazbena idila u Kopačkom ritu,
- Međunarodni dan Dunava,
- Međunarodna noć šišmiša,
- Međunarodni dan rijeke Drave i Međunarodni dan sadnje drveća,
- Međunarodni simpozij "Jučer, danas, sutra",
- Međunarodni Dan bijelog štapa,
- "Šišmiš patrola" u ophodnji,
- Projekt LIFE Danube Free Sky,
- "Šišmiš patrola" na fakultetu i
- Mjesec hrvatske knjige.

2.1.2. Bizovačke toplice

U okviru valorizacije termalnih izvora i razvoja zdravstvenog i rekreacijsko-izletničkog turizma razvile su se Bizovačke toplice na izvorima slane termomineralne hiperterme, kojoj temperatura vode iznosi čak 96 °C. To je jedina takva hiperterma u Europi. Stari kompleks Bizovačkih toplica s bazenima različitih sadržaja te s vodenim atrakcijama, predstavljaju lječilišni i turističko-rekreacijski kapacitet, koji će u budućoj turističkoj valorizaciji predstavljati značajnu osnovu za dalji razvoj, uključivo i razvoj kongresnog turizma.

Tablica 2. Broj kupača po mjesecima od 2021. do 2024. godine

BROJ KUPAČA AQUAPOLIS 2021. - 2024.				
	2021.	**2022.**	**2023.**	**2024.**
siječanj	*rade dva termalna bazena za potrebe Lječilišta* **98**	**6.645**	**10.015**	**10.267**
veljača	*rade dva termalna bazena za potrebe Lječilišta* **104**	**5.845**	**7.861**	**7.926**
ožujak	*rade dva termalna bazena za potrebe Lječilišta* **211**	**5.067**	**7.267**	**6.369**
travanj	*rade dva termalna bazena za potrebe Lječilišta* **236**	**5.980**	**7.863**	**7.925**
svibanj	*rade dva termalna bazena za potrebe Lječilišta* **185**	**9.419**	**9.820**	**8.177**
lipanj	**13.050**	**22.175**	**17.795**	**20.677**
srpanj	**36.926**	**33.662**	**36.317**	**34.674**
kolovoz	**36.290**	**27.044**	**39.159**	**35.204**
rujan	**5.919**	**5.500**	**9.702**	**9.728**
listopad	**5.324**	**5.034**	**5.563**	**4.944**
studeni	**3.952**	**5.018**	**5.569**	**5.538**
prosinac	**4.388**	**4.120**	**6.167**	**7.684**
UKUPNO	**106.683**	**135.509**	**163.098**	**159.113**

Izvor: Bizovačke toplice

Kupalište Aquapolis bilo je otvoreno tijekom cijele 2024. godine.

2024. godina je u usporednom razdoblju imala manji pad u broju kupača od 2,44% u odnosu na 2023. godinu. Osjetnija razlika je vidljiva kroz srpanj i kolovoz što je rezultat nepovoljnih vremenskih uvjeta. U 9. mjesecu, po završetku ljetne sezone, vanjski obiteljski bazen napunjen je termalnom vodom koji je u funkciji tijekom cijele zimske sezone. Dodatak vanjskog termalnog bazena najviše dolazi do izražaja u hladnijim mjesecima, zbog atraktivnosti ponude - što se može vidjeti i u porastu kupača od 24,6% u mjesecu prosincu u odnosu na 2023. godinu.

U sklopu Bizovačkih toplica se nalazi i Lječilište Bizovačke toplice koje raspolažu s 56 soba i 2 apartmana s ukupno 116 ležajeva.

Tablica 3. Popunjenosti smještajnih kapaciteta

Lječilište Bizovačke toplice / Izvor upravljanje	**2021.**	**2022.**	**2023.**	**2024.**
Broj soba	56	56	56	56
Broj apartmana	2	2	2	2
Ukupan broj kreveta	116	116	116	116
Ukupan broj ostvarenih noćenja	**26.496**	**29.138**	**31.765**	**28.904**

Izvor: Bizovačke toplice

Lječilište Bizovačke toplice dio smještajnih kapaciteta puni s pacijentima koji dolaze na teret HZZO-a, a dio s komercijalnim gostima.

Tijekom 2024. godine, broj smještajnih jedinica za goste koji dolaze na smještaj u privatnom aranžmanu se povećao s 15 na 26 što je rezultiralo padom ukupnog broja noćenja zbog smanjenja broja HZZO pacijenata na stacionarnoj rehabilitaciji. Broj ostvarenih noćenja u 2024. se smanjio za 9,01% u odnosu na usporednu 2023. godinu.

2.1.3. Državna ergela Đakovo

Ergela Đakovo osnovana je 1506. godine, što je svrstava među najstarije ergele u Europi i govori o dugoj tradiciji uzgoja konja, koja predstavlja neprocjenjivu vrijednost i značaj za grad Đakovo, Slavoniju i cijelu Republiku Hrvatsku. Konji lipicanske pasmine na Ergeli se počinju uzgajati početkom 19. stoljeća.

Državna ergela Đakovo za uzgoj konja koristi dvije lokacije - Pastuharnu, smještenu u Đakovu i Ivandvor, u neposrednoj blizini grada. Osim uzgoja i selekcije, Ergela se bavi i dresurom konja čija kvaliteta se potvrđuje na brojnim natjecanjima u zemlji i inozemstvu. Osim svoje osnovne djelatnosti očuvanja genetskog potencijala lipicanske pasmine, vrlo veliki značaj ima turistička djelatnost ergele koja je radi svoje atraktivnosti postala nezaobilazno odredište turističkih posjeta u Đakovo, Slavoniju, ali i Republiku Hrvatsku.

Ponuda turističkih obilazaka

1. PASTUHARNA (centar grada Đakova) Augusta Šenoe 45, 31400 Đakovo te
2. IVANDVOR (udaljen 7 km od centra grada Đakova - na zaobilaznici u smjeru autoceste).

Lokacija Pastuharna

Na ovoj lokaciji u centru grada vrši se obuka i dresura konja za zaprežno i dresurno jahanje. Gosti uz pratnju stručnog vodiča Ergele Đakovo obilaze četiri staje za smještaj konja, najveću zatvorenu jahaonicu u Hrvatskoj za održavanje sportskih natjecanja, konjičkih predstava uz glazbu i tematskih turističkih predstava. Na ovoj lokaciji đakovačke ergele nalazi se hipodrom, šetnica za konje, tereni za dresure, fijakeri za potrebe zaprežnog sporta i turizma. U sklopu dvorane za konjičke sportove gostima je dostupna suvenirnica s autohtonom ponudom, ugostiteljski prostor i dvorane za sastanke. Osiguran je prostor za autobuse i osobne automobile. Za najmlađe posjetitelje postavljeno je dječje igralište.

Lokacija Ivandvor

Na lokaciji Ivandvor smješteno je oko 120 konja lipicanske pasmine: matično stado s podmlatkom i muška grla do četiri godine starosti. Obilazak obuhvaća i razgledavanje autohtonog seoskog domaćinstva (slavonski ambar, đeram, bunar i krušna peć). Na Ivandvoru je 1972. godine svečano primljena engleska kraljica Elizabeta II, princ Philip i princeza Anna, a 2016. vojvotkinja od Cornwalla, Camilla. Posjetiteljima je omogućeno fotografiranje, odmor pod hrastovim sjenicama i klupama uz ispuste za konje s pogledom na slavonske ravnice.

Posjetitelji Ergele Đakovo koristili su u 2024. godini sljedeće usluge:

- obilazak Pastuharne i Ivandvora s vodičem i bez vodiča,
- usluga vožnje dvoprega u Đakovu,
- mogućnost kupnje raznovrsnih suvenira,
- konjičke predstave uz glazbu u zatvorenoj jahaonici + obilazak s vodičem,
- prikaz obuke i svakodnevnog rada sa konjima,
- božićni bal lipicanaca te
- adventske vožnje fijakerom.

Održani događaji, sportska natjecanja i posebne tematske predstave na Ergeli Đakovo u 2024. godini:

- Proljetni dresurni turnir,
- Uskrs na ergeli,
- Đakovački vezovi - "Croatia cup" - natjecanje na đakovačkom hipodromu - vožnja jednoprega i dvoprega,
- Đakovački vezovi - "Nagrada DEĐL" - natjecanje na đakovačkom hipodromu - vožnja jednoprega i dvoprega,
- Đakovački vezovi - sudjelovanje u svečanoj povorci,
- Dan ergele Đakovo,
- Božićni bal lipicanaca i
- Adventske vožnje fijakerom po središtu grada Đakova.

Tablica 4. Broj posjetitelja DEĐ od 2020. - 2024. po grupama i mjesecima

Godina	Posjetitelji	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac	Ukupno
2020.	UČENICI	24	121	44	-	41	245	67	94	94	223	67	11	1.031
	UMIROVLJ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ODRASLI	42	228	79	-	54	336	142	140	211	155	69	9	1.465
	UKUPNO	66	349	123	-	95	581	209	234	305	378	136	20	**2.496**
2021.	UČENICI	11	51	72	199	178	532	116	313	472	1.006	271	453	3.674
	UMIROVLJ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ODRASLI	29	21	101	289	328	288	192	364	612	448	354	133	3.159
	UKUPNO	40	72	173	488	506	820	308	677	1.084	1.454	625	586	**6.833**
2022.	UČENICI	0	79	99	695	3930	1634	110	233	362	988	253	151	8534
	UMIROVLJ	103	73	68	230	283	165	102	155	326	293	125	55	1978
	ODRASLI	105	117	189	419	557	375	207	331	332	705	236	1897	5470
	UKUPNO	208	269	356	1344	4770	2174	419	719	1020	1986	614	2103	**15982**
2023.	UČENICI	86	12	46	1104	1981	1395	101	110	152	805	287	272	6351
	UMIROVLJ	-	-	114	63	268	146	37	55	348	365	237	-	1633
	ODRASLI	265	218	294	816	970	650	691	867	1165	1028	793	1970	9727
	UKUPNO	351	230	454	1983	3219	2191	829	1032	1665	2198	1317	2242	**17711**
2024.	UČENICI	71	119	304	1048	2605	2192	103	12	266	301	158	234	7413
	UMIROVLJ	75	27	144	384	392	472	0	29	210	550	184	118	2585
	ODRASLI	113	298	351	424	454	459	140	159	1250	422	129	1028	5227
	UKUPNO	259	444	799	1856	3451	3123	243	200	1726	1273	471	1380	**15225**

Izvor: Ergela Đakovo

U Tablici 4. prikazan je broj posjetitelja kroz godine po mjesecima. Mjeseci svibanj, lipanj, rujan i listopad su tradicionalno i godinama mjeseci s najboljom posjećenošću. No, pogledom na tablicu vidljiv je i značajan pomak u povećanom broju posjetitelja u travnju, te studenom i prosincu. Aktivno sudjelovanje i promocija Ergele Đakovo na društvenim mrežama, suradnja s medijima, organizacija događanja i sudjelovanje na događanjima te kvalitetna suradnja s javnim ustanovama i turističkim agencijama uz pružanje što kvalitetnije usluge su generatori uspjeha i ključni faktori za daljnji razvoj turizma Ergele Đakovo.

Grafikon 1. *Broj posjetitelja DEĐ od 2020. - 2024.*

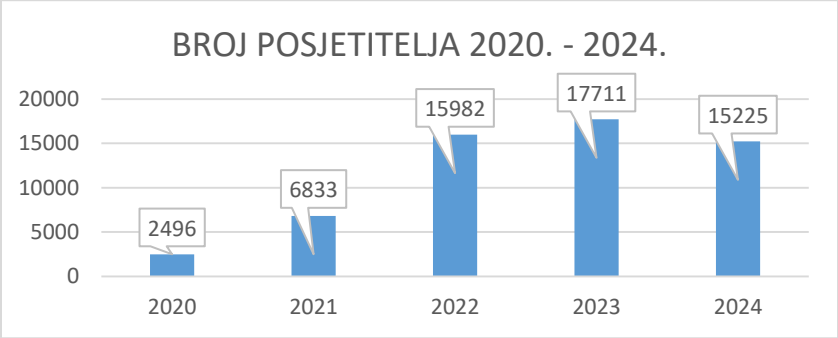

Izvor: Ergela Đakovo

Grafikon 1. prikazuje kretanje broja posjetitelja u vremenskom razdoblju 2020. - 2024. Razlog manjeg broja posjetitelja u 2020. i 2021. godini su bile restriktivne mjere vezane uz pandemiju COVID-a 19. U svakoj sljedećoj godini je cilj imati veći broj posjetitelja, a to planirano povećanim angažmanom u pružanju što kvalitetnije usluge, radom na boljoj promociji te organizaciji što boljih i kvalitetnijih događanja.

Grafikon 2. *Broj posjetitelja DEĐ po mjesecima u 2024. godini*

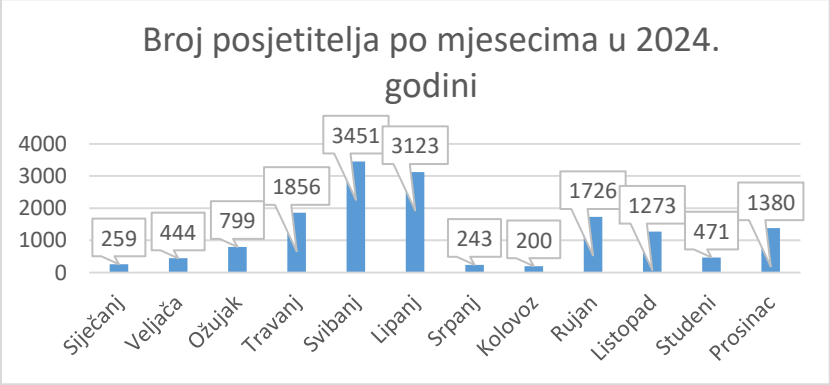

Izvor: Ergela Đakovo

Iz grafikona 2. se može isčitati kretanje broja posjetitelja Ergele Đakovo po mjesecima u 2024. godini. Najveći broj posjetitelja je mjesec svibanj kada imaju i najviše obilazaka uz prethodnu najavu, pretežno su to osnovne i srednje škole. Nagli pad nakon Đakovačkih vezova pripisuje se morskom turizmu dok se prolaskom sezone povećava broj dolazaka, posebno domaćih posjetitelja iz južnijih krajeva RH.

Tablica 5. Broj posjetitelja na mjesečnoj bazi DEĐ u 2024. - domaći i strani posjetitelji (unaprijed najavljene posjete)

2024.	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac	UKUPNO	%
HRVATSKA	45	70	480	1073	2454	1522	355	113	1120	955	443	470	**9100**	88,98
SLOVENIJA				110	145	42			248	66			**611**	5,97
USA					71	27			17	79			**194**	1,90
ITALIJA						13							**13**	0,13
NOVI ZELAND							12						**12**	0,12
BUGARSKA							20						**20**	0,20
AUSTRIJA							20						**20**	0,20
POLJSKA							17						**17**	0,17
BIH							10			40			**50**	0,49
V.BRITANIJA							3						**3**	0,03
MAĐARSKA									14	36			**50**	0,49
ČEŠKA									27				**27**	0,26
TAJLAND										10			**10**	0,10
FRANCUSKA										37			**37**	0,36
ERASMUS +			30						33				**63**	0,62
UKUPNO	45	70	510	1183	2670	1604	437	113	1459	1223	443	470	**10227**	

Izvor:Ergela Đakovo

U tablici 5. prikazan je broj posjetitelja prema podjeli na domaće i inozemne. Domaći posjetitelji čine 88,98% posjeta Ergeli. Gosti iz Slovenije su skoro 6% ukupnih organiziranih posjeta dok su posjetitelji iz USA na 1,9%. Treba napomenuti da je ova evidencija o zemlji iz koje dolaze posjetitelji vođena samo za grupe turista koje dolaze u Ergelu Đakovo uz prethodnu najavu (rezervaciju).

2.1.4. Ostale turističke atraktivnosti u Osječko-baranjskoj županiji

Potrebno je također spomenuti i ostale kulturne, prirodne i turističke znamenitosti na području Osječko-baranjske županije:

- Osječka Tvrđa i Muzej Slavonije,
- Dvorac Pejačević,
- Dvorac Hilleprand - Mailath u Donjem Miholjcu,
- Dvorac Prandau - Normann u Valpovu,
- Dvorac princa Eugena Savojskog u Bilju,
- Dvorac Eszterházy u Dardi,
- Palača Gutmann u Belišću,
- Đakovački nadbiskupski kompleks s katedralom,
- Spomen muzej biskupa Josipa Jurja Strossmayera,
- Erdutsko vinogorje i kula u Erdutu s vidikovcem,
- Park kralja Petra Krešimira IV. u Osijeku,
- Podunavlje - Aljmaš - Erdut - Dalj,
- Đakovačko vinogorje,
- Vinski podrum Đakovačko-osječke nadbiskupije,
- Feričanačko vinogorje,
- Vinogorje Baranja,
- Rekreacijsko područje "Drava",
- Ribnjak kod Donjeg Miholjca i ornitološki rezervat "Podpanj",
- Jezero Borovik i
- Jezero Lapovac II.

2.2. Manifestacije, događaji i ostale aktivnosti održane na području cijele Županije

Turizam događaja je termin koji uključuje sve planirane događaje u integriranom pristupu razvoja i marketinga destinacije. Destinacije razvijaju i promoviraju događaje kako bi privukle turiste, nove tržišne segmente, bili katalizator za urbane obnove, za izgradnju lokalne infrastrukture i smještajnih kapaciteta, njegovali pozitivni imidž destinacije, poboljšali kvalitetu ponude, itd. Događaji pomažu u pozicioniranju i brendiranju destinacije, poboljšanju kvalitete života lokalnog stanovništva i daju dodatnu vrijednost identitetu destinacije. Privlačnost kulturnih, sportskih, zabavnih, vjerskih, znanstvenih i gospodarskih manifestacija određena je vrstom i značenjem iste te mjestom i vremenom kada se održavaju. Praksa je pokazala da su u turizmu najposjećenije manifestacije zabavnog i sportskog karaktera koje se mogu turistički i gospodarski vrlo dobro valorizirati i kapitalizirati.

Upravni odjel za turizam, kulturu i sport Osječko-baranjske županije financijski je podupirao i sudjelovao u organizaciji brojnih manifestacija održanih na lokalnim razinama na području cijele Osječko-baranjske županije, koje imaju za cilj promicanje kontinentalnog, odnosno ruralnog turizma. U cilju unaprjeđenja i razvoja kontinentalnog turizma, odobrena su financijska sredstva Turističkoj zajednici Osječko-baranjske županije za sudjelovanje i organizaciju na različitim manifestacijama s ciljem predstavljanja turističkih potencijala Osječko-baranjska županije te za financiranje redovitih aktivnosti.

Naistaknutije manifestacije i aktivnosti održane u 2024. godini:

- **HeadOnEast**

HeadOnEast je turistička i zabavna manifestacija koja se održava u Osijeku, s ciljem promocije istočne Hrvatske, njezine kulture, gastronomije, glazbe i općenito hedonističkog načina života. Festival objedinjuje različite tematske punktove, nudi bogat glazbeni program, radionice i izložbe. Manifestacija se održavala od 4. do 6. listopada 2024. godine. Glavni organizator manifestacije bila je Turistička zajednica Osječko-baranjske županije.

- ***WineOs***

Međunarodni festival vina, delicija i ugodnog življenja "WineOS" kojeg organizira udruga "Dekanter" iz Osijeka predstavlja najveću manifestaciju tog formata na istoku Hrvatske. Od samih početaka održavanja ovog festivala, isti se nametnuo kao najznačajniji u Slavoniji i Baranji i kao najveći vinski festival trokuta Zagreb - Budimpešta - Beograd te je samim time iznimno značajan za rast i razvoj turizma Osječko-baranjske županije. Glavni fokus festivala je predstavljanje vinarija iz regije Slavonija i Podunavlje, njihove ponude, noviteta i turističkih potencijala. Osim lokalnih izlagača, "WineOS" redovito predstavlja goste iz drugih hrvatskih regija te iz susjednih zemlja. Gostima se također prezentiraju i lokalni proizvođači suhomesnatih proizvoda, sireva, ulja, meda, rakija, likera i dr. Značajniji dio ovog devetog po redu međunarodnog festivala, koji se održao 12. i 13. siječnja 2024. godine u Gospodarskom centru Osječko-baranjske županije, činile su i edukativne vinske radionice koje sve više privlače gostujuću publiku, odnosno goste koji dolaze izvan Osijeka i Osječko-baranjske županije. Osječko-baranjska županija je sufinancirala navedenu destinaciju u ukupnom iznosu od 6.000,00 eura.

- ***Baranja Wine & Walk i Najveća hrvatska fišijada***

Baranja Wine & Walk je manifestacija koja spaja šetnju kroz prekrasne baranjske krajolike s degustacijom vrhunskih vina i lokalnih specijaliteta. Riječ je o događaju koji omogućuje posjetiteljima da istraže baranjske vinske ceste, vinograde i vidikovce, uživajući u autohtonim okusima i prirodnim ljepotama regije. Turistička zajednica Baranje je 1. lipnja 2024. na Banskom brdu organizirala 9. izdanje manifestacije Baranja Wine & Walk, a 6. i 7. rujna 2025. Najveću hrvatsku fišijada održanu u Belom Manastiru. Osječko-baranjska županija sufinancirala je spomenute manifestacije s ukupno 8.500,00 eura.

- **International Borac Cup 2024.**

International Borac Cup je nogometni turnir za djecu koji organizira Nogometni klub Borac iz Kneževih Vinograda. Turnir se održao 25. kolovoza 2024. godine u Kneževim Vinogradima, a sudjelovale su 32 ekipe iz šest zemalja. Osječko-baranjska županija sufinancirala je manifestaciju sa iznosom od 10.000,00 eura.

- **51. Kiparska kolonija Ernestinovo**

Osječko-baranjska županija sufinancirala je manifestaciju sa iznosom od 8.000,00 eura. Na manifestaciji su se predstavili mnogobrojni umjetnici iz zemlje i inozemstva. Organizator manifestacije bila je Likovna udruga "Petar Smajić" iz Ernestinova.

- **Zemlja bez granica 2024.**

Zemlja bez granica je tradicionalna, višegodišnja manifestacija za djecu, mlade i obitelji koja se održava u Osijeku. To je veliki kreativni, stvaralački i edukativni obiteljski festival koji se provodi od 2004. godine. Manifestacija transformira Osijek u grad mašte i inspiracije, nudeći razne radionice, igraonice i druge programske sadržaje s ciljem neformalne edukacije, inkluzije, interkulturalnog dijaloga i očuvanja okoliša. Osječko-baranjska županija sufinancirala je manifestaciju sa iznosom od 1.000,00 eura. Spomenuta manifestacija održavala se od 26. do 30. kolovoza 2024. godine.

- **Dani otvorenih vinskih podruma Đakovačkog vinogorja, Đakovo 5. Craft Beer festival 2024. i Uskrsni gastro fest Đakovo**

Đakovo je 23. ožujka 2024. godine je bio središte uskrsne čarolije kroz manifestaciju Uskrsni gastro fest, koja je spojila bogatu gastronomsku ponudu, kreativne radionice i zabavne aktivnosti za cijelu obitelj. Nadalje, 21. i 22. lipnja 2024. u Mandičevcu i Trnavi održali su se Dani otvorenih vinskih podruma Đakovačkog vinogorja, a manifestacija Đakovo Craft Beer festival 2024. održala se u Đakovu 6. i 7. rujna 2024. Organizator manifestacija je Turistička zajednica grada Đakova dok je Osječko-baranjska županija sufinancirala navedene manifestacije u ukupnom iznosu od 2.900,00 eura.

- **Čepinski suncokreti**

Manifestacija Čepinski suncokreti je posvećena očuvanju tradicije i folklorne baštine. Manifestacija uključuje bogat glazbeno-scenski program i gastronomsku ponudu. Osječko-baranjska županija sufinancirala je manifestaciju sa iznosom od 3.000,00 eura. Spomenuta manifestacija održala se 27. i 28. rujna 2024. godine u Čepinu.

- **Osijek Gourmet**

Osijek Gourmet je inicijativa koja se bavi razvojem turizma temeljenog na lokalnoj gastronomiji, koristeći autohtone proizvode i potičući kreativnost u pripremi jela. Manifestacija se održala 18. rujna 2024. godine u Osijeku, a Osječko-baranjska županija sufinancirala je manifestaciju sa iznosom od 2.000,00 eura.

- **Međunarodni simpozij Kopački rit jučer, danas, sutra 2024.**

Međunarodni simpozij "Kopački rit jučer, danas, sutra 2024." je znanstveni skup koji se bavi temama vezanim uz Park prirode Kopački rit. Manifestacija se održala u Osijeku 2. i 3. listopada 2024. godine. Osječko-baranjska županija sufinancirala je manifestaciju sa iznosom od 1.200,00 eura.

- **Donna Tennis Team**

Osječko-baranjska županija ugovorom o međusobnoj suradnji sa sportskom udrugom Donna Tennis Team u 2024. godini dodijelila namjenska sredstva u iznosu od 26.500,00 eura za promicanje i predstavljanje turističkih potencijala Osječko-baranjske županije.

- **Suradnja sa Turističkom zajednicom Osječko-baranjske županije**

Osječko-baranjska županija redovito sudjeluje u sufinanciranju programskih aktivnosti Turističke zajednice Osječko-baranjske županije, a posebice u aktivnostima koje se odnose na oglašavanje i brendiranje Osječko-baranjske županije kao turistički atraktivne i poželjne destinacije, poput mnogobrojnih događanja i manifestacija, radionica, studijskih putovanja, izrade promotivnih materijala, zajedničkih nastupa na različitim domaćim i inozemnim sajmovima i dr.

- **Časopis Agroklub**

U 2024. godine nastavilo se sa redovitim oglašavanjem u časopisu te promocija svih oblika turizma na području Osječko-baranjske županije.

- **Razvojni projekti turistička infrastruktura**

Projekt razvoja cikloturističke infrastrukture se nastavio i u 2024. godini, a u sklopu istoga realizirano je trasiranje 11 kružnih cikloturističkih staza na području Osječko-baranjske županije te je nabavljena i postavljena oprema, odnosno znakovlje za obilježavanje cikloturističkih ruta. Za ovaj projekt ukupno je u 2024. godini izdvojeno 13.037,50 eura.

Ostale manifestacije održane u 2024. godini:

- Đakovački vezovi,
- Vinatlon,
- Dobro World Cup Osijek 2024.,
- 25.Pannonian Challenge,
- Advent u Osijeku,
- Osijek Craft beer festival,
- FeelGood Weekend gastro&wine music festival,
- 24. Međunarodni etno susreti,
- Knifer i Osijek-100 godina od rođenja,
- Slavonska X-ica- sveučilišna utrka,
- Advent u Belišću,
- Osječka Vinska baština,
- Smotra amaterskog kulturnog stvaralaštva Ljeto valpovačko,
- Strossmayerovi dani,
- Međunarodni festival umjetničke tamburaške glazbe,
- Osječko ljeto kulture,
- Memorijal Franjo Krežma,
- Petrijevačke žetvene svečanosti,
- Belišćanska zlatna jesen i
- Zvuci Panonije.

2.3. Cikoturizam

Na području naše Županije provedeno je nekoliko projekata koji imaju za cilj razvoj i unaprjeđenje biciklističkih staza, a njihovom realizacijom povećana je ukupna dužina biciklističkih staza. Županija je bila i partner u projektima iz Programa prekogranična suradnja Hrvatska - Mađarska, a osnovni cilj Projekta je bio izgradnja atraktivne i okolišno prihvatljive infrastrukture, biciklističkih

staza, u prekograničnom prostoru s ciljem povezivanja postojećih biciklističkih staza u jedan prepoznatljiv turistički proizvod kroz promotivnu kampanju u Republici Hrvatskoj i Republici Mađarskoj. Mnogi smještajni objekti uvidjeli su mogućnosti punjenja svojih kapaciteta upravo kroz cikloturizam te su svoje smještajne kapacitete prilagodili cikloturistima i nose oznake Bike&Bed.

Od postojećih biciklističkih ruta važno je spomenuti:

Dravska biciklistička ruta - projekt se nadovezuje na Dunavsku biciklističku rutu i očekuje se njegova provedba, a u Osječko-baranjskoj županiji uključeni su gradovi Belišće, Donji Miholjac i Valpovo te njihove turističke zajednice

Panonski put mira od Osijeka do Sombora - nositelji projekta Ekološko društvo "Zeleni Osijek" koji su u sklopu projekta označili stazu i postavili edukativne karte za bicikliste duž staze;

- *Osijek - Našice - Đakovo - Osijek i*
- *Eurovelo rute 6 i 13.*

Operativni plan razvoja cikloturizma Osječko-baranjske županije je dokument koji se u prvom redu fokusira na uređenje glavnih cikloturističkih ruta i akcije vezane uz njihovo opremanje potrebnim sadržajima. Rute se uređuju na način da udovoljavaju osnovnim kriterijima važeće hrvatske zakonske regulative i europskim standardima za cikloturizam (EuroVelo).

Upravni odjel za turizam, kulturu i sport proveo je pregled i ***evaluaciju rute Euro Velo 6*** koje uključuje i optimiziranje ruta EuroVelo 6 kroz Osječko-baranjsku županiju. Sveobuhvat postupka optimiziranja rute obuhvaća glavnu (osnovnu) rutu, alternativne dionice i mogućnosti skretanja s rute (detour).

3. OBLICI TURIZMA U NAŠOJ ŽUPANIJI KAO VAŽNI INTEGRALNI DIJELOVI RURALNOG RAZVITKA ŽUPANIJE

Osječko-baranjska županija, kao i Slavonija, ponajprije se usmjerava na domaće tržište, potom na zemlje u okruženju i daleka tržišta. Posebno važna tržišta za Osječko-baranjsku županiju su turisti posebnih interesa, turisti koje zanimaju gastronomija i vinski turizam, aktivni boravak u čistoj i lijepoj prirodi, upoznavanje kulture kroz dvorce i kurije plemića, kroz tradicionalne ili suvremene manifestacije.

Za svaku je turističku regiju važno imati prepoznatljivu tržišnu percepciju. Isto se postiže uspješnim pozicioniranjem u svijesti gostiju putem prepoznatljivih i jedinstvenih atributa. Svaku regiju i destinaciju, uz ostale, određuju specifične karakteristike (konkretne ili apstraktne). Identifikacija i promocija takvih atributa ima dvostruku ulogu, interno pomažu gradnji specifičnog identiteta, a eksterno diferenciranju slike regije/destinacije kod potencijalnih posjetitelja čime se podiže tržišna pozicija i vjerojatnost posjeta.

Turistički proizvodi predstavljaju cjelokupno iskustvo boravka u destinaciji i za njegovu kvalitetu odgovorni su različiti dionici iz privatnog i javnog sektora koji, svaki u svojem segmentu, pridonose stvaranju cjelovitog doživljaja.

Tablica 6.Oblici turizma u OBŽ

PROIZVODNA GRUPA	PROIZVODI					
KULTURNI TURIZAM	Gradski turizam	Turizam baštine	Manifestacije i događanja	Vjerski turizam		
ENO I GASTRONOMSKI TURIZAM	Gastronomski turizam	Turizam vina				
REKREACIJA I BORAVAK U PRIRODI	Planinarenje/ *trekking*	Cikloturizam	Konjički turizam	Seoski turizam	Lov i ribolov	Ekoturizam
ZDRAVSTVENI TURIZAM	Lječilišni/ medicinski	Wellness				
POSLOVNI TURIZAM	Poslovni sastanci, skupovi i konferencije	Sportske pripreme i natjecanja				
POSEBNI PROIZVODI	Tranzitni turizam	Riječni kruzing				

Izvor: OBŽ

3.1. Kulturni turizam

Gradski turizam	
Glavne atrakcije u Slavoniji	• Osijek - središte grada i tvrđava • Đakovo • Valpovo - povijesna jezgra • Donji Miholjac - povijesna jezgra • Našice - povijesna jezgra
Ciljni potrošački segmenti	Prema aktivnosti/motivaciji: • turisti u tranzitu/*touring* • stacionarni turisti u gradu koji žele upoznati okolicu • turisti u ruralnom području koji obilaze grad Socio-demografski: • turisti starije dobi ("empty nesters", seniori) privučeni obilaskom kulturno-povijesnih znamenitosti, muzeja i galerija, te koncertima i izložbama • mlađi turisti privučeni uglavnom gradskom atmosferom, kulturnim i sportskim događanjima
Faktori uspjeha	• Uređene gradske jezgre i prilazi gradovima • Imidž grada koji je ugodan i u kojem se život odvija sporo • Restorani s naglaskom na kreativnu interpretaciju tradicionalnih proizvoda • Mogućnosti za kupnju lokalnih i s lokalnom tradicijom inspiriranih proizvoda obrtnika i primijenjenih umjetnika • Osigurati povezanost s okolicom, jer su turisti privučeni boravkom i aktivnostima u prirodi, ali žele upoznati i gradove

Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Nastaviti s revitalizacijom kulturne baštine, uređenjem parkova i pješačkih zona • Osigurati odgovarajuću turističku i prometnu signalizaciju • Definirati promotivni slogan za svaki od dvadeset dva grada - koji naglašavaju specifičnosti i koji će se koristiti u svim promotivnim materijalima i kompleksnim turističkim proizvodima (npr. tura) i kratki opis svakog grada s glavnim atrakcijama (razlogom posjete) • Za svaki grad pripremiti vodič za samostalni obilazak (tiskani materijali, e- vodiči) • Osigurati dostupnost info-materijala u destinaciji

Kulturna baština	
Glavne atrakcije u Slavoniji	• Muzeji i galerije: Muzej Valpovštine u Valpovu, Zavičajni muzej u Našicama, Muzej Slavonije i zavičajni muzej u Osijeku, Kulturni i znanstveni centar Milutina Milankovića u Dalju, Spomen muzej J.J. Strossmayear u Đakovu, dijecezanski muzej Đakovačke biskupije, Etnološki centar baranjske baštine u Belom Manastiru, Galerija likovnih umjetnosti, Kazamat i Gloria maris - muzej školjaka i vodenog svijeta u Osijeku, Šokačka kuća u Topolju, Muzej Đakovštine, Muzej Belišće, Kiparska kolonija Ernestinovo
	• Dvorci: dvorac Tikveš u PP Kopački rit, dvorac Hilleprand Mailath u Donjem Miholjcu, dvorac Prandau Normann u Valpovu, dvorac Pejačević u Našicama, dvorac Adamović Czech u Erdutu, dvorac Pejačević u Osijeku, dvorac Princa Eugena Savojskog u Bilju, dvorac Eszterhazy u Dardi, palača Guttman u Belišću, dvorac Adamović u Tenji, dvorac Adamović Mihaljević u Čepinu, dvorac Friedricha Habsburškog u Kneževu • Tvrđave: Osječka tvrđa, kula u Erdutu s vidikovcem • Crkve i samostani: Đakovačka katedrala sv. Petra, Konkatedrala sv. Petra i Pavla Apostola u Osijeku, crkva Gospe od Utočišta u Aljmašu, crkva Svih Svetih u Đakovu (bivša džamija), Franjevački samostan i crkva sv. Antuna Padovanskog u Našicama, crkva sv. Mihovila Arkanđela u osječkoj Tvrđi, Kapucinski samostan, Evangeličtička crkva, Donjogradska sinagoga i crkva Uzvišenja sv. Križa s mauzolejom obitelji Pejačević u Osijeku, Reformirana crkva u Lugi, crkva sv. Petra i Pavla u Topolju, crkva sv. Petra i Pavla u Koški, crkva sv. Andrije Apostola u Viljevu, templarska crkvica sv. Martina u Martinu kod Našica, Karmelićanski samostan u Levanjskoj Varoši • Ostalo: Pustara Zlatna greda s eko centrom, naselje Zmajevac i Suza s vinskim podrumima izdubljenim u pijesku, arheološki lokaliteti dunavskog limesa u Batini, Zmajevcu, Kneževim Vinogradima, Lugu, Kopačevu, Erdutu i Dalju, spomenik Crvenoj armiji s muzejom i vidikovcem iznad Dunava u Batini (memorijalno područje), industrijsko naselje Đurđenovac, očuvana ruralna cjelina Aljmaša, arheološki lokalitet Lojmir kod Belog Manastira, spomenik Bitci za Osijek ("Fićo"), Gater u Belišću

Ciljni potrošački segmenti	Prema aktivnosti/motivaciji: • touring*/transit* • "generalist" - oni kojima su zainteresirani za posjet kulturno-povijesnim znamenitostima, muzejima, galerijama i crkvama u sklopu upoznavanja Slavonije općenito te kombiniraju nekoliko aktivnosti (obilazak gradova, aktivnosti u prirodi i sl.) • "znalci" koji su u znatno manjem broju i koji putuju ciljano Socio-demografski: • stariji parovi (55-65) • treća dob (66+) • djeca školske dobi
Faktori uspjeha	• Kvalitetno prezentirana kulturna baština - restaurirana, revitalizirana i dostupna (fizički, promotivno) • Komercijalno orijentirane kulturno-turističke atrakcije sve popularnije, jer omogućuju tržišnu održivost, dok istovremeno zadovoljavaju sve veći segment "generalističke" potražnje • Autentičnost (nezavisno od razine komercijalizacije) • Suvremena interpretacija kulturne baštine (u muzejima, vodiči, promotivni materijali) • Tematsko uvezivanje tercijarnih atrakcija kroz klastere ili itinerere
	• Planiranje za turizam u kojem će se uravnotežiti principi zaštite s principima posjetiteljskog poslovanja • Partnerstvo ključnih dionika u razvoju i promociji kulturne baštine uz osigurane izvore financiranja
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Zavičajne muzeje pozicionirati kao glavnu info točku za razumijevanje povijesnog i društvenog konteksta Slavonije • Promovirati pojedinačno samo ključne atrakcije - Muzej vučedolske kulture, dvorac Odescalchi (Ilok), tvrđavu i Muzej Slavonije u Osijeku, katedralu s muzejom u Đakovu, tvrđavu s galerijom Ružić u Slavonskom Brodu • Ostale atrakcije povezati s gradovima baštine (vidi Turizam baštine) i uključiti u tematske obilaske s obzirom na njihovu prostornu disperziju, heterogenost i različite stupnjeve pripremljenosti za turistički obilazak • Osigurati infrastrukturu (npr. objekti u centru grada, konverzijom objekata kulturne baštine) za obrtnike ili umjetnike čiji se rad zasniva na lokalnim specifičnostima ili tradiciji • Osnovati centar za prezentaciju običaja ljelja

Događanja i manifestacije	
Glavne atrakcije u Slavoniji	• Đakovački vezovi • Dunav art festival • Godišnji ophod kraljica ili Ljelja u Gorjanima • Slama land art • Olimpijada starih sportova Brođanci • Osječko ljeto kulture • Zemlja bez granica Osijek • Večer vina i umjetnosti u Osijeku • Akademija blata u Karancu • Sajam antikviteta Osijek • Međunarodni festival umjetničke tamburaške glazbe Đakovo

Ciljni potrošački segmenti	Prema aktivnosti/motivaciji: • posjetitelji događanja koji dolaze vidjeti program ili sudjelovati u aktivnostima • sudionici događanja - motivirani sudjelovanjem, bilo kao izvođači, natjecatelji ili izlagači Socio-demografski: • mlađa i srednja dob, prosječnog obrazovanja privučena uglavnom zabavnim i sportskim događanjima • stariji parovi i obitelji s djecom - za tradicionalna događanja koja slave tradiciju kulture života i rada
Faktori uspjeha	• Pravovremena najava događanja i programa • Odgovarajući prostor koji može osigurati infrastrukturu za ugodan boravak posjetitelja • Sigurnost posjetitelja i sudionika • Suradnja organizatora događanja s ostalim dionicima (turističkom zajednicom, lokalnom upravom, privrednicima, udrugama)
	• Vremenski i prostorni raspored događanja tako da se izbjegne preklapanje događanja (nepotrebna konkurencija) • Događanja u funkciji izgradnje turističkog imidža / kompatibilna brendu • Osmišljeni paketi usluge (ulaznice, smještaj, gastronomija, atrakcije)
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Unaprijediti promociju • Prodavati paket aranžmane s fokusom na događanja (turistički posrednici) • Osuvremeniti portfelj suvremenim događanjima (sada prevladavaju događanja temeljena ne poljoprivrednim/ žetvenim svečanostima) • Osmisliti kulturno-umjetničke festivale nacionalnog karaktera kako bi se osuvremenio imidž Slavonije

3.2. Vjerski turizam

Vjerski turizam	
Glavne atrakcije u Slavoniji	• Svetište Gospe od utočišta u Aljmašu
Ciljni potrošački segmenti	Prema aktivnosti/motivaciji: • hodočasnici - vjerom motivirana hodočasnička putovanja u vjerska svetišta ili destinacije važne za katoličku vjeru, najveći segment vjerskog turizma • vjerom inspirirani - vjerski motivi predstavljaju važnu, ali ne i jedinu inspiraciju za putovanje pa traže odredišta ili turističke doživljaje koji kombiniraju vjerska iskustva s ostalim svjetovnim motivima • kulturni turisti - privlače ih crkve i samostani, zajedno s umjetninama koje posjeduju, zbog njihovih kulturnih, arhitektonskih, estetskih i umjetničkih kvaliteta Socio-demografski: n/a

Faktori uspjeha	• Vjerski značaj lokaliteta i/ili destinacije • Kapaciteti za prihvat posjetitelja (jednodnevnih i višednevnih) • Dostupnost i uređenost destinacije • Kvalitetna prometna i turistička signalizacija • Integracija s atrakcijama u okolici za privlačenje vjerom inspiriranih posjetitelja • Integracija s fizičkim aktivnostima - sukladno motivaciji, fizičke aktivnosti važne su za fizičku i duhovnu obnovu, te sastavni dio razvijanja društvenih veza; mogu biti u rasponu od laganih šetnji u prirodi do izrazito zahtjevnih avanturističkih sportova • Odgovarajući smještajni i ugostiteljski kapaciteti
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Istražiti mogućnost obnove starih hodočasničkih putova kako bi se potakao hodočasnički turizam i izvan glavnih vjerskih praznika npr. Marijanski hodočasnički putevi Slavonije • Istražiti kapacitete za smještaj u samostanima i spremnost guardiana na uključivanje u turistički sustav, kako bi se odgovorilo na rastuću potrebu vjernika za povlačenje u mir i tišinu
	• Potaknuti putovanja vjernika u Slavoniju (suradnja s vjerskim institucijama u zemlji i inozemstvu)

3.3. Eno-gastronomski turizam

Gastronomski turizam	
Glavne atrakcije/ destinacije	• Tradicionalna slavonska jela • Baranjska paprika
Ciljni potrošački segmenti	• Mladi • Obitelji s djecom • Srednja i starija dob • *Foodiesi*
Faktori uspjeha	• Ponuda tržišno spremnih iskustava: ugostiteljska ponuda, manifestacije, gastronomske ture i putovi, tržnice, trgovine (cjelovit lanac vrijednosti na razini destinacije) • Razvijenost poljoprivrede i prerade hrane, ekološki ili organski uzgoj • Razvijenost kratkih dobavnih lanaca • Uređenost destinacije i njenih drugih sadržaja • Profesionalni ljudski resursi sa specijalističkim znanjima (*chefovi*, vodiči i dr.) • Povezanost dionika, zajednički projekti • Korištenje kvalitetnih i izvornih namirnica • Autentičnost jelovnika i maštovitost prezentacije • Inovativne marketinške aktivnosti • Razvijena ponuda tura/ turističkih doživljaja • Kvalitetna interpretacija i promocija
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Povezivanje dionika u destinaciji • Programi edukacije ugostitelja i lokalnih OPG-ova • Tematiziranje gastronomskih doživljaja • Razvijanje kratkih dobavnih lanaca • Razvijanje destinacijskog koncepta ponude • Povezivanje s destinacijama u okruženju • Daljnji razvoj manifestacija na temu gastronomije

3.4. Vinski turizam

Turizam vina	
Glavne atrakcije/ destinacije	• Baranjsko vinogorje • Đakovačko vinogorje • Erdutsko vinogorje • Feričansko vinogorje • Erdutska bačva • Vinoteka Vinita - regionalna vinoteka
Ciljni potrošački segmenti	• Mladi • Srednja i starija dob • *Foodiesi*
Faktori uspjeha	• Ponuda tržišno spremnih iskustava: ugostiteljska ponuda, manifestacije, gastronomske ture i putovi, tržnice, trgovine (cjelovit lanac vrijednosti na razini destinacije) • Uređenost destinacije i njenih drugih sadržaja • Profesionalni ljudski resursi sa specijalističkim znanjima (*somelieri*, vodiči i dr.) • Povezanost dionika, zajednički projekti • Inovativne marketinške aktivnosti • Razvijeni sustavi upravljanja vinskim cestama • Razvijena ponuda tura/ turističkih doživljaja • Kvalitetna interpretacija i promocija
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Programi povezivanja vinara, edukacija i razmjena iskustva • Daljnji razvoj vinskih cesta i kušaonica • Daljnji razvoj vinskih cesta • Daljnji razvoj vinskih tura • Povezivanje s destinacijama u okruženju • Intenziviranje promocijskih aktivnosti • Daljnji razvoj događanja i promocija Vinite • Daljnji razvoj manifestacija na temu vina

3.5. Rekreacija i boravak u prirodi

Cikloturizam	
Glavne atrakcije/ destinacije	**Međunarodne (EuroVelo) rute EV6 i EV13 i najvažnije državne biciklističke rute** • EuroVelo ruta br. 6 Atlantik - Crno more, u Hrvatskoj poznata kao Dunavska ruta (granica Mađarske) - Batina - Osijek - Dalj - Vukovar - Ilok - (granica Srbije), u Županiji duga 100 kilometara • EuroVelo 13 Ruta željezne zavjese (granica Mađarske) - Koprivnica - Pitomača - Sopje - Donji Miholjac - Belišće - Batina - (granica Srbije), u Županiji duga 100 kilometara • Državna ruta br. 1 "Drava" (granica Slovenije) - Varaždin - Koprivnica - Pitomača - Sopje - Donji Miholjac - Belišće - Osijek - Dalj - Vukovar - Ilok - (granica Srbije), u Županiji duga 110 kilometara, s time da se od Čađavice do Belišća preklapa s rutom EuroVelo 13, a od Osijeka do Dalja s rutom EuroVelo 6 **Državne rute br. 5 i 9 i lokalne biciklističke rute** • Državna ruta br. 5 Zagreb - Čazma - Daruvar - Voćin - Marijanci - Belišće - Beli Manastir - Batina (granica Srbije), u Županiji duga 90 kilometara, s time da se od Belišća do Batine preklapa s rutom EuroVelo 13

	• Državna ruta br. 9 Duboševica (granica Mađarske) - Batina - Osijek - Đakovo - Slavonski Šamac (granica Bosne i Hercegovine), u Županiji duga 120 kilometara, s time da se od Duboševice do Osijeka preklapa s rutom EuroVelo 13,
	• Ostale označene i neoznačene rute u Županiji, kako one namijenjene cestovnim i trekking biciklima, tako i one namijenjene korisnicima brdskih bicikala
Ciljni potrošački segmenti	• Mladi - u svim oblicima cikloturizma, a osobito u segmentu brdskog biciklizma i cestovnog (sportskog) biciklizma • Obitelji s (odraslom) djecom i zrela dob, osobito u segmentu rekreativnih biciklista i biciklista na dulje staze • Generalno populacija višeg stupnja naobrazbe i visoke ekološke svijesti
Faktori uspjeha	• Uređenje atraktivnih biciklističkih ruta u skladu s kriterijima EuroVelo (sigurnost, atraktivnost, povezanost, udobnost) • Opremljenost ruta smještajnim ugostiteljskim i servisnim sadržajima • Postojanje većeg broja kvalitetno interpretiranih atrakcija na rutama • Snažna promocija na ciljanim tržištima
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Izgradnja posebnih biciklističkih staza ili traka uz glavne ceste na kritičnim dionicama preopterećenim automobilskim prometom, osobito na relacijama Čađavica - Donji Miholjac - Belišće, Osijek - Aljmaš - Dalj te na području naselja Osijek i Đakovo • Uređenje biciklističkih staza na nasipima uz rijeku Dravu te neposredno uz Dunav, gdje god to uvjeti dopuštaju • Osmišljavanje dodatnih atraktivnih lokalnih ruta, posebice u Baranji, te prekograničnih ruta u suradnji s Mađarskom i Srbijom • Edukacija za djelatnike turističkih zajednica i poduzetnike iz oblasti cikloturizma (turističke agencije, bike vodiči, pružatelji servisnih usluga) • Izrada kvalitetnih kartografskih materijala i aplikacija, s naglaskom na korištenju GPS tehnologija • Poticanje razvoja Bike&Bed turističke ponude

Planinarenje/*trekking*	
Glavne atrakcije	• Gore Krndija i Dilj, osobito oko jezera Borovik, te u podnožjima ovih gora u Feričanskom i Đakovačkom vinogorju • Slikovita vinorodna područja Baranjskog i Erdutskog vinogorja • Slikovita područja uz Dunav i Dravu, uključujući i močvarna područja (park prirode Kopački rit)
Ciljni potrošački segmenti	• Sve generacije, ali u većoj mjeri zrela dob, zbog manje zahtjevnosti staza i kombiniranja planinarskog turizma sa seoskim i vinskim turizmom • Domaće tržište, osobito sam Osijek i okolica, županija Baranya u Mađarskoj, s obzirom na nedostatak gorskih prostora u susjednoj državi, a u manjoj mjeri i ostale države Europske unije • Generalno populacija višeg stupnja naobrazbe i više ekološke svijesti
Faktori uspjeha	• Kvalitetno obilježavanje i održavanje planinarskih staza i atrakcija uz njih, posebno u vršnim dijelovima Krndije i Dilja • Širenje mreže poučnih staza i izgradnja vidikovaca
	• Uređenje i obilježavanje pješačkih puteva u vinorodnim područjima te šetnica uz rijeke Dunav i Dravu • Osiguranje kvalitetnih smještajnih i ugostiteljskih sadržaja u prostorima uz najatraktivnije planinarske i pješačke staze

Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Uređenje i atraktivno obilježavanje glavnih planinarskih i pješačkih putova, uključujući i dodatnu signalizaciju uz postojeću planinarsku • Edukacija za djelatnike turističkih zajednica i poduzetnike iz oblasti planinarenja i *trekkinga* (turističke agencije, planinarski vodiči) • Izrada kvalitetnih karata i kartografskih materijala, uključujući i aplikacije bazirane na GPS tehnologijama • Dodatno uređenje planinarskih domova i skloništa, a u skladu s mogućnostima i lovačkih domova, uz osiguranje dulje otvorenosti postojećih domova

3.6. Agro turizam

Seoski turizam	
Glavne atrakcije/ destinacije	• Baranjski surduci • Sve očuvane seoske sredine (Karanc, Zmajevac i dr.) na području cijele Županije
Ciljni potrošački segmenti	• Gosti zrele dobi (50-65) • Mladi (26-35) • Obitelji s djecom
Faktori uspjeha	• Autentičnost i izvornost cjelokupne ponude • Gostoljubivost • Mogućnost sudjelovanje u aktivnostima • Kvalitetna informiranost o aktivnostima u okruženju i ponudi cijele regije • Ponuda različitih sadržaja i aktivnosti
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Daljnje uređenje naselja: kuća i okućnica s tradicijskim materijalima • Poticanje i uređenje ponude OPG-ova: smještaj, ugostiteljska ponuda i prezentacija lokalnih proizvoda i namirnica • Razvoj tematskih staza i cesta • Unapređenje ugostiteljske ponude po principu 'jednostavno je lijepo', naglasak na zdravom, prirodnom i izvornom • Daljnje unapređenje turističke signalizacije i manifestacije • Osmišljavanje i unapređenje gastronomskih manifestacija i događanja vezanih uz običaje i život sela • Popularizacija tradicijskih jela i namirnica kroz ponudu u ugostiteljskim objektima (domaće rakije, suhomesnati proizvodi)

3.7. Lovni turizam

Lov i ribolov	
Glavna područja u Županiji	• 83 zajednička lovišta na 348 tisuća ha kojima gospodare lovačka društva udružena u Lovački savez Županije • 14 državnih lovišta - u privatnom zakupu i unutar Hrvatskih šuma
	• Krupna divljač (jelen, divlja svinja, srnjak) te u ograđenim lovištima (jelen lopatar, muflon) • Lovište Podunavlje-Podravlje PP Kopački rit • Tvrtka "Fazan" iz Darde, kao najveći uzgajivač/proizvođač fazana • Športsko-ribolovni centar Blanje • Područja za ribolov uz Dunav i Dravu • Ribnjaci Donji Miholjac, Breznica Našička i drugi ribnjaci
Ciljni potrošački segmenti	• Ribolovci i lovci su specifičan potrošački segment koji dolazi uglavnom na "svoja lovišta" i to izravnom komunikacijom ili posredstvom agencije uz pomoć lovačkih saveza

Faktori uspjeha	• Vrsta divljači na području određenog lovišta • Sigurnost lovišta • Opremljenost destinacije za ciljni segment lovaca i ribolovaca • Kvalitetna gastronomska ponuda • Specijalizirani smještaj • Dobro organizirani posrednici i lovački savezi • Kvalitetna promocija kroz ciljane kanale
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Unapređenje kvalitete i sigurnosti • Intenziviranje prodajnih i promocijskih aktivnosti • Specijalizacija ponude u području smještaja i ugostiteljstva • Opremljenost destinacije

3.8. Ekoturizam

Ekoturizam	
Glavne destinacije/atrakcije	• Rijeka Dunav • Regionalni park Mura-Drava /rijeka Drava • Park prirode Kopački rit • Baranjsko vinogorje • Krndija • Dilj gora • Značajni krajobraz Erdut - lesne padine iznad Dunava • Rijeka Vuka • Ornitološki rezervat Podpanj • Ribnjaci Donji Miholjac • Ribnjak Breznica Našička /Lađanska • Pustara Zlatna Greda s eko centrom • Naselja Zmajevac i Suza s vinskim podrumima izdubljenim u pijesku • Dunavski Limes (nalazišta Batina, Zmajevac, Kneževi Vinogradi, Lug, Kopačevo, Erdut, Dalj) • Pannonian challenge - glazba i ekstremni biciklizam u Osijeku • Pastuharna lipicanaca u Đakovu • Ergela lipicanaca u Ivandvoru • Dunavska biciklistička ruta EuroVelo 6
	• Dravska biciklistička ruta i EuroVelo 13 ruta "Željezna zavjesa" • Dunav art festival • Našička geološka staza • Slama land art • Izvorišta geotermalne vode Bizovac
Ciljni segmenti	• "Hard ekoturisti" (ekoturisti entuzijasti) i "soft ekoturisti" (posjetitelji zaštićenih područja) • Promatrači ptica i promatrači velike divljači • Grupe školske djece • Profesionalci ihtiolozi i sedimentolozi (studenti i stručnjaci)

Faktori uspjeha	• Isticanje jedinstvenosti Kopačkog rita u vidu močvarnih područja u Europi • Interpretacija temeljena na osobnom vodstvu, prilagođena dobnim segmentima, te razinama znanja/ interesa grupa • Povećanje vidljivosti promatranja ptica/ divljeg svijeta kroz promotivne aktivnosti • Edukacija lokalne zajednice o posebnostima močvarnih staništa • Promocija Kopačkog rita u suradnji sa susjednim zaštićenim područjima u Mađarskoj i Srbiji • Intenzivna integracija TZ-a i JU
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Izgradnja promatračnica ptica povezanih tematskim stazama (svaka poveznica/ staza sa svojom temom - vidra/jeleni/crna roda/veliki vranac /vretenca itd. • Promocija edukativnih programa "Putevima duha u močvari" i "Zaštićena područja u RH" u školama u cijeloj Hrvatskoj • Implementacija projekta "Posjetitelj-rendžer među posjetiteljima", omogućujući posjetiteljima da direktno sudjeluju u zaštiti i monitoringu prirode • Osmišljavanje geoturističke rute s *in-situ* interpretacijom usmjerenom na jedinstvenost sedimentoloških procesa • Osmišljavanje eko-kampova s mogućnošću razvoja volonturizma i uključivanjem u već postojeće volonterske programe • Promocija PP Kopački rit na postojećim festivalima i biciklističkim stazama, uz distribuciju materijala • Revitalizacija pustara s uzorom na Zlatnu gredu te tematizacija edukacijskih centara

3.9. Zdravstveni turizam

Lječilište/ medicinski	
Glavne destinacije	• Bizovačke toplice, IMC Priora Čepin
Ciljni potrošački segmenti	• Pacijenti koji dolaze na liječenje i rehabilitaciju (balneoterapija) • Srednja i starija životna dob - različite usluge unapređenja zdravlja
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Realizacija projekta obnove hotela Termia u Bizovačkim Toplicama • Razvoj i ponuda novih holističkih programa i prevencije • Unapređenje ugostiteljske ponude u destinaciji (lokalno, zdravo) • Integracija destinacijske ponude, posebno rekreacije u prirodi, s medicinskim uslugama
Wellness turizam	
Glavne destinacije	• Bizovačke Toplice • Hotel Materra i drugi hoteli i objekti opremljeni wellness sadržajima
Ciljni potrošački segmenti	• Zrela i treća dob • Mladi parovi
Faktori uspjeha	• Kontinuirano obrazovanje kadrova i praćenje primjera dobre prakse • Povezivanje ponude s okruženjem i drugim kompatibilnim proizvodima i uslugama u destinacijama
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Daljnji razvoj ponude s naglaskom na 'prirodne sastojke' i lokalne specifičnosti • Uvođenje zdrave, lokalno proizvedene hrane u ugostiteljsku ponudu (u objektima i destinaciji) • Razvoj holističkih programa za zdravlje tijela i duha s naglaskom na mijenjanje navika (zdrav život) • Povezivanje s okruženjem, posebno u sferi sportsko-rekreacijske ponude (raspoloživost informacija, izleti)

3.10. Poslovni turizam

Poslovni sastanci/skupovi	
Glavne destinacije	• Središta u Županiji s najvećim kapacitetima u Osijeku, ali vezano i uz kapacitete u Bizovačkim Toplicama, Đakovu te potencijalno u svim dvoranama s raspoloživim kapacitetima u drugim središtima
Ciljni potrošački segmenti	• Vladine i nevladine organizacije • Udruge
	• Domaće institucije • Međunarodne institucije
Faktori uspjeha	• Faktori destinacijske atraktivnosti - imidž, sigurnost i dostupnost destinacije • Faktori tehničke opremljenosti - raspoloživost kongresnih centara, mogućnosti prilagođavanja drugih objekata kao što su npr. muzeji kongresnoj namjeni • Hotelsko-ugostiteljski faktori - raspoloživost hotelskog smještaja, kvaliteta usluga, "vrijednost za novac"
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Podizanje prepoznatljivosti Županije u području kongresnog turizma • Unapređenje faktora tehničke opremljenosti • Unapređenje atraktivnosti destinacije • Specijalizacija turističkih agencija • Povezivanje sa specijaliziranim agencijama na emitivnim tržištima - aktivnosti unapređenja prodaje • Intenziviranje odnosa s javnošću • Sudjelovanje na specijaliziranim sajmovima
Sportske pripreme i natjecanja	
Glavne atrakcije/lokaliteti	• Proizvod je u velikoj mjeri koncentriran u Osijeku koji je domaćin mnogim gimnastičkim, teniskim i nogometnim natjecanjima međunarodnog karaktera • Međunarodne sportske manifestacije • Bizovačke toplice
Ciljni potrošački segmenti	• Sportski savezi • Klubovi različitih dvoranskih sportova • Klubovi sportova na otvorenom • Profesionalna udruženja
Faktori uspjeha	• Faktori destinacijske atraktivnosti - sigurnost i dostupnost destinacije • Infrastrukturni faktori (raspoloživost i opremljenost sportskih dvorana, stadiona, kao i opremljenost terena na otvorenom) • Hotelsko-ugostiteljski faktori - raspoloživost hotelskog smještaja, kvaliteta usluga, "vrijednost za novac"
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Razvoj suradnje između turističkog i sportskog sektora • Specijalizacija turističkih agencija za formiranje paketa "sportskih priprema" • Stvaranje alijansi sportskih i turističkih organizacija u cilju objedinjavanja pojedinih elemenata ponude, u čemu bi važnu ulogu mogla imati županijska sportska zajednica • Unapređenje prodaje kroz objedinjavanje ponude i poticanje nacionalnih saveza na organizaciju međunarodnih natjecanja • Unapređenje komunikacije uključujući kreiranje *online* informacijsko-prodajne platforme specijalizirane za ovaj proizvod
	• Organizaciju studijskih putovanja za predstavnike klubova i saveza

3.11. Posebni proizvodi

Tranzitni turizam	
Glavne atrakcije	• Autocesta A-5 "Slavonika" Beli Manastir - Osijek - Đakovo - Sredanci - granica Bosne i Hercegovine kod Svilaja, uključujući i cestu D-7 u Baranji • Državna cesta D-2 Podravska magistrala od Slatine preko Našica do Osijeka s nastavkom prema Vukovaru i Iloku, uključujući i alternativnu vezu Slatine s Osijekom preko Donjeg Miholjca (D-34) • U manjoj mjeri i ceste D-212 Kneževi Vinogradi - Batina (granica Srbije), D-213 Osijek - Erdut (granica Srbije) i D-53 Donji Miholjac (granica Mađarske) - Našice - Slavonski Brod
Pozicioniranje	• Prostor na koridoru Vc kao potencijalno važnoj vezi Srednja Europa - Jadran na potezu Budimpešta - Sarajevo - Ploče • Prostor na državnoj cesti D-2 Podravskoj magistrali uključujući nastavak prema Vukovaru i odvojak prema Erdutu na cesti D-213, po kojima se odvija tranzitni promet između sjevernih dijelova Hrvatske i Srbije • Prostor na međunarodnoj europskoj prometnici E-662, koja na relaciji Osijek - Sombor - Subotica povezuje paneuropske koridore IV i X • Prostor na poveznici Slavonske Podravine sa Slavonskom Posavinom preko Požeške kotline
Ciljni potrošački segmenti	• Svi putnici u tranzitu, uključujući i vozače teretnih vozila
Faktori uspjeha	• Uređenje atraktivnih pratećih uslužnih objekata (PUO), koji bi kvalitetom i cijenom mogli privući putnike na proputovanju • Suradnja s drugim relevantnim subjektima, u prvom redu poduzećem Hrvatske autoceste (cijena cestarine) i Ministarstvom unutarnjih poslova (protočnost graničnih prijelaza), radi privlačenja veće prometne potražnje
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Izrada kvalitetnih informativnih materijala i sadržaja, uključujući i informacije o turističkim atrakcijama i smještajnim sadržajima u okruženju, uz prateće uslužne objekte na cestama (PUO), a po uzoru na slične objekte u razvijenim europskim zemljama

Riječni kruzing	
Glavne atrakcije/ destinacije	• Pristaništa u riječnoj luci u Osijeku • Pristanište u riječnoj luci u Aljmašu
Ciljni potrošački segmenti	• Srednje i starija životna dob - gosti na proputovanju • Mladi parovi (25-35) • Obitelji s djecom
Faktori uspjeha	• Opremljenost luke ili pristaništa (procedure, uređenost) • Atraktivnost destinacije i kvaliteta usluga • Kvaliteta sadržaja na samom brodu
Aktivnosti na razvoju proizvoda	• Opremanje i uređenje pristaništa u Aljmašu i Osijeku • Razvoj programa u destinaciji, kako bi gosti duže boravili u Osijeku i Županiji • Unapređenje suradnje dionika u sustavu riječnih krstarenja

Izvor: Marketinški plan turizma Osječko-baranjske županije 2019. - 2025.

4. PROMET U FUNKCIJI RAZVITKA TURIZMA

4.1. Cestovni promet

Osječko-baranjska županija se nalazi u Euroregiji Dunav-Drava-Sava. U skoroj budućnosti kroz Županiju će prolaziti TEM (Transeuropean Motorway), nazvan "koridor Vc" kao euroregionalna poveznica na prometnom pravcu Baltik-Srednja Europa-Jadran.

U Osječko-baranjskoj županiji razvrstano je u ovom trenutku prema zadnjoj izmjeni razvrstavanja 86 županijskih cesta ukupne dužine 632,304 kilometara i 98 lokalnih cesta ukupne dužine 480,913 kilometara, odnosno ukupno 1.113,217 kilometara.

Najznačajniji prometni koridor na području Osječko-baranjske županije je paneuropski prometni koridor Vc, u sklopu kojega je trenutačno u izgradnji autocesta A5.

Cestovni promet zbog svojih karakteristika koje omogućuju veliku slobodu kretanja putnicima u realizaciji turističkih tijekova ima najznačajniju ulogu.

Za razvoj regije važna je povezanost cestovnom infrastrukturom prema zapadu autocestom i podravskom magistralom, te na sjever cestom prema Mađarskoj i na jug prema Federaciji Bosni i Hercegovini, kao i željezničkim prugama. Koridor Vc, prolazi kroz najrazvijeniji dio slavonsko-baranjske regije. U neposrednom utjecaju autoceste nalaze se područja gradova Beli Manastir, Osijek, Vinkovci, Đakovo i Slavonski Brod.

4.2. Zračna luka Osijek

Zračna luka Osijek je međunarodna zračna luka, nalazi se na državnoj cesti D2 Osijek - Vukovar, 20 km jugoistočno od centra Osijeka, te 18 km zapadno od Vukovara.
Ima jednu uzletno-sletnu stazu duljine 2.500 m i širine 45 m, radio-navigacijske uređaje za slijetanje u otežanim vremenskim uvjetima (ILS CAT I), stajanku za zrakoplove veličine 300 x 90 m s obilježenih deset parkirnh pozicija (četiri pozicije za parkiranje zrakoplova tipa A319/320) i svu potrebnu opremu koja omogućava prihvat i otpremu zrakoplova do i uključujući kodne oznake D (npr. MD 11, B707, A310), odnosno zrakoplova do uključivo VII. vatrogasne kategorije. U određenim uvjetima moguć je prihvat i otprema i zrakoplova kodne oznake E (npr. B747-400 u cargo verziji). Po svojim karakteristikama, Zračna luka Osijek ima kodnu oznaku 4D prema klasifikaciji ICAO-a. Otvorenost Zračne luke Osijek je prilagođena redovnim linijama, no aerodrom je operativan tijekom 24 sata na poseban zahtjev.

S aspekta putničkog prometa koriste se kapaciteti putničke zgrade čija je površina od 1.500 m2 i zadovoljava trenutne potrebe. Putnička zgrada s instaliranim sustavima i opremom omogućava protok od 200 do 400 putnika na sat. Radovi na proširenju putničke zgrade koja će se proširiti sukladno schengenskim zahtjevima, odnosno dodatno će se osposobiti domaći (schengen) odlazni i dolazni gate (uz međunarodni (non-schengen) dolazak i odlazak), sa svim pratećim sadržajima (kancelarije za policiju i carinu, osoblje aerodroma, restoran i dr.) su planirani za 2025. godinu. Osim redovitog putničkog prometa, Zračna luka Osijek redovno prihvaća charter letove i letove poslovne i generalne avijacije te svojim individualnim pristupom svakom korisniku omogućuje kvalitetnu i brzu uslugu.
Zračna luka Osijek nalazi se na pragu novog razvojnog razdoblja koje obilježavaju ulaganja u modernizaciju opreme te pored pružanja osnovnih usluga prihvata i otpreme zrakoplova, razvijaju se i sekundarne djelatnosti kao što su usluge skladištenja, cestovnog prijevoza, ugostiteljske, trgovinske i turističke usluge. U tom svjetlu, Zračna luka Osijek je krenula u adaptaciju putničke zgrade, i prilagodbu zahtjevima Schengenske pravne stečevine te će i tim aktivnostima učvrstiti svoj položaj međunarodne zračne luke u Hrvatskoj.

Redovni domaći promet u 2024. godini se odvijao prema sljedećem redu letenja: od siječnja do travnja 2024. (zimski red letenja 2023/2024) Trade Air zrakoplovima SF34 (SAAB340) sa 33 sjedala tri puta tjedno i dva puta dnevno za/iz Zagreba, dva puta tjedno Pula-Split te dva puta tjedno Rijeka-Split-Dubrovnik. U ljetnom redu letenja 2024. (travanj-listopad) Trade Air zrakoplovima SF34 (SAAB340) sa 33 sjedala tri puta tjedno i dva puta dnevno za/iz Zagreba, dva puta tjedno Pula - Split, dva puta tjedno Rijeka - Split - Dubrovnik i jednom tjedno Zadar - Rijeka. U ljetnom redu letenja 2024. (travanj - listopad) jednom tjedno za/iz Split i Dubrovnik Croatia Airlines zrakoplovima DASH8-Q400 sa 76 sjedala. Od kraja listopada do kraja prosinca (zimski red letenja 2024/2025) Trade Air zrakoplovima SF34 (SAAB340) sa 33 sjedala tri puta tjedno i dva puta dnevno za/iz Zagreba, dva puta tjedno Pula - Split i dva puta tjedno Rijeka - Split - Dubrovnik.

U usporedbi s 2023. godinom, 2024. godine je prevezeno 12% putnika više nego prethodne godine na domaćim redovnim linijama.

Tablica 7. Usporedba prometa na ZL Osijek 2024./2023.

			operacije zrakoplova			broj putnika				teret (u tonama)		
			slijetanje	polijetanje	ukupno	iskrcano	ukrcano	TR	ukupno	istovareno	utovareno	ukupno
JAN-DEC 2024.	DOM	- redovni	578	586	1,164	8,097	8,631	0	16,728	0.06	0.00	0.06
		- neredovni+GA	494	501	995	57	63	5	125	0.00	0.00	0.00
	INT	- redovni	165	165	330	13,294	13,992	0	27,286	0.00	0.00	0.00
		- neredovni+GA	290	273	563	699	706	212	1,617	0.00	0.00	0.00
		UKUPNO	**1,527**	**1,525**	**3,052**	**22,147**	**23,392**	**217**	**45,756**	**0.06**	**0.00**	**0.06**

			operacije zrakoplova			broj putnika				teret (u tonama)		
			slijetanje	polijetanje	ukupno	iskrcano	ukrcano	TR	ukupno	istovareno	utovareno	ukupno
JAN-DEC 2023.	DOM	- redovni	569	574	1,143	7,259	7,629	0	14,888	0.03	0.04	0.07
		- neredovni+GA	341	353	694	21	21	0	42	0.00	0.00	0.00
	INT	- redovni	140	139	279	10,533	10,105	1	20,639	0.00	0.00	0.00
		- neredovni+GA	266	244	510	576	630	16	1,222	0.00	0.18	0.18
		UKUPNO	**1,316**	**1,310**	**2,626**	**18,389**	**18,385**	**17**	**36,791**	**0.03**	**0.22**	**0.25**
INDEKS JAN - DEC 2024/2023.	DOM	-redovni	1.02	1.02	1.02	1.12	1.13	0.00	1.12	2.00	0.00	2.00
		-neredovni+GA	1.45	1.42	1.43	2.71	3.00	0.00	2.98	0.00	0.00	0.00
	INT	-redovni	1.18	1.19	1.18	1.26	1.38	0.00	1.32	0.00	0.00	0.00
		-neredovni+GA	1.09	1.12	1.10	1.21	1.12	13.25	1.32	0.00	0.00	0.00
		UKUPNO	**1.16**	**1.16**	**1.16**	**1.20**	**1.27**	**12.76**	**1.24**	**2.00**	**0.00**	**2.00**

Izvor: ZL Osijek

Tijekom 2024. godine prevezeno je 45.756 putnika za/iz Zračne luke Osijek te je obavljeno 3.052 operacije zrakoplova. U odnosu na 2023. broj putnika je veći za 24%, a broj operacija zrakoplova za 16%. Porast prometa putnika u 2024. godini je bio zbog uvođenja redovnih linija Ryanaira za/iz Londona zrakoplovom B737-800 sa 189 sjedala, od 01.04.2024. (prethodne godine od 01.06.2023.).

Tablica 8. Ukupni putnički promet 2020.-2024.g.

	Vrsta prometa				Broj putnika	Operacija zrakoplova
UKUPNO 2020.		domaći	- redovni		5.324	770
			- neredovni		27	495
		međunarodni	- redovni		868	8
			- neredovni		407	244
	ukupno				**6.626**	**1.517**
UKUPNO 2021.		domaći	- redovni		9.199	1.092
			- neredovni		100	616
		međunarodni	- redovni		829	28
			- neredovni		1.387	470
	ukupno				**11.515**	**2.206**

UKUPNO 2022.		domaći	- redovni		8.744	633
			- neredovni		262	582
		međunarodni	- redovni		5.786	143
			- neredovni		1.083	445
	ukupno				**15.875**	**1.803**
UKUPNO 2023.		domaći	- redovni		14.888	1.143
			- neredovni		42	694
		međunarodni	- redovni		20.639	279
			- neredovni		1.222	510
	ukupno				**36.791**	**2.626**
UKUPNO 2024.		domaći	- redovni		16.728	1.164
			- neredovni		125	995
		međunarodni	- redovni		27.286	330
			- neredovni		1.617	563
	ukupno				**45.756**	**3.052**

Izvor: ZL Osijek

Ukupan putnički promet iz godine u godinu raste, što je vidljivo u Tablici 8., koja uspoređuje promet od 2020. gdje je ukupan broj putnika bio 6.626, u 2021. godini 11.515, u 2022. 15.875 putnika, u 2023. 36.791 putnik dok je u 2024. godini bilo 45.756 putnika. Vidljiv je trend konstantnog porasta ukupnog broja putnika.

Tablica 9. Statistički pokazatelji prometa na redovnim linijama po kompanijama za 2024. godinu

2024	**DEST.**	**operacije (dol. i odl.)**	**putnici**
RYANAIR	LONDON	124	18.947
	UKUPNO	**124**	**18.947**
CROATIA AIRLINES	MUNCHEN	206	8.339
	UKUPNO	**206**	**8.339**
CROATIA AIRLINES	SPLIT	60	3.969
	DUBROVNIK	60	2.746
	UKUPNO	**120**	**6.715**
TRADE AIR	ZAGREB	584	2.887
	RIJEKA	199	2.012
	PULA/SPLIT	202	4.177
	ZADAR/RIJEKA	59	937
	UKUPNO	**1.044**	**10.013**
UKUPNO		**1.494**	**44.014**

Izvor: ZL Osijek

Međunarodni putnički prometu u 2024. godini se odvijao prema sljedećem redu letenja: Croatia Airlines za/iz Minhena, dva puta tjedno tijekom cijele 2024. godine i Ryanair za/iz Londona dva puta od 01.04.2024. do početka studenog 2024. godine.

U usporedbi s 2023. godinom, 2024. godine je prevezeno 32% putnika više nego prethodne godine na međunarodnim redovnim linijama zbog ranijeg uvođenja linija Ryanaira za London (dva mjeseca). Dosadašnji prosjek popunjenosti linije Osijek - München iznosio je 58% u dolascima te 60% u odlascima, dok je prosjek popunjenosti linije Osijek - London Stansted za 2024. iznosio 77% u dolascima te 81% u odlascima.

4.3. Riječni promet

Za riječni promet u Osječko-baranjskoj županiji važne su rijeke Drava i Dunav.

Tablica 10. Pregled vodnih putova Drave i Dunava u Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji

Vodni put	Plovni km			Županija	Status
	od	do	km		
DUNAV	1295,5	1347,3	51,8	Vukovarsko- srijemska i R. Srbija	Međunarodni
	1347,3	1433	85,7	Osječko-baranjska i R. Srbija	Međunarodni
	Ukupno Dunav:		**137,5**		
DRAVA	0	70	70	Osječko-baranjska	Međunarodni
	70	104,1	34,1	Osječko-baranjska i R. Mađarska	Međunarodni
	104,1	176,5	72,4	Virovitičko-podravska i R. Mađarska	Međunarodni
	176,5	198,6	22,1	Koprivničko-križevačka i R. Mađarska	Međunarodni
	Ukupno Drava:		**198,6**		

Izvor: OIKON, 2016.

Nadzor nad riječnim prometom na rijeci Dravi obavlja Lučka Uprava Osijek, a na rijeci Dunav Lučka Uprava Vukovar. Rijeka Dunav (prometni koridor VII) plovna je tijekom cijele godine i sukladno Europskom ugovoru o glavnim unutarnjim vodnim putovima od međunarodnog značaja (AGN), uvrštena je u mrežu unutarnjih vodnih putova od međunarodne važnosti. Dunav kroz Republiku Hrvatsku protječe ukupno u dužini od 137,5 km. Osim kroz Vukovarsko-srijemsku, djelomično protječe i kroz Osječko-baranjsku županiju. Luka Osijek smještena je u starom koritu rijeke Drave, a prokopom je stvoren prostor za izgradnju bazenske luke.

Najveći udio u riječnom turizmu u Hrvatskoj imaju međunarodna riječna krstarenja, takozvani riječni kruzing, odnosno proizvod koji posljednjih nekoliko godina doživljava najveći postotak rasta. Osječko-baranjska županija zbog prirodno razvijenog sustava unutarnjih vodnih putova ima velik potencijal za razvoj riječnog turizma. Prognoze prometa brodova i putnika na krstarenjima Dunavom i Dravom upućuju na vjerojatni daljnji ubrzani rast potražnje, što je u skladu s trendovima u okruženju, a takav rast potražnje zahtijeva odgovarajuću pripremu kako bi pozitivni učinci te vrste turizma za Županiju bili što veći.

Lučka uprava Osijek

Javna ustanova Lučka uprava Osijek je u 2024. godini nastavila je s radovima na izgradnji pristaništa Donji grad kojim se osigurava 175 vezova za čamce, isti su započeli 2023. godine i dovršeni su u studenom 2024. godine te je u prosincu podnesen zahtjev za izdavanje uporabne dozvole. Za pristanište Nemetin, kojim se osigurava 40 vezova za čamce, u izvještajnoj je godini proveden tehnički pregled, ishođena uporabna dozvola, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture donijelo je Odluku o utvrđivanju pristanišnog područja te je podnesen Zahtjev za otvaranje i razvrstavanje pristaništa. Za projekt izgradnje pristaništa Labov u Nardu, kojim će se osigurati 22 veza za čamce, u izvještajnoj godini je izrađen elaborat pristanišnog područja, provedeno je terensko i laboratorijsko ispitivanje postojećih elemenata pristaništa te se planirane aktivnosti namjeravaju realizirati u narednom razdoblju.

Broj pristajanja međunarodnih kruzera na putničkom pristaništu u Osijeku po godinama:

2024. - 12 kruzera s 1.601 putnikom
2023. - 11 kruzera s 1.292 putnika
2022. - 5 kruzera s 336 putnika
2021. - 1 kruzer s 155 putnika

Broj putnika prevezenih u domaćoj plovidbi na turističkom pristaništu Kopački rit u 2024. godini je iznosio 35.086 putnika.

Lučka Uprava Vukovar

Tablica 11. Putnička pristaništa Batina i Aljmaš

Putničko pristanište Batina

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Putnici	4285	7122	974	1350	4214	3613	2918
Plovila	32	49	9	16	42	30	26

Putničko pristanište Aljmaš

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Putnici	4175	12650	0	3302	8162	8341	7695
Plovilo	28	86	0	28	75	70	55

U 2024.godini u putničkom pristaništu Batina pristalo je 26 putničkih plovila sa 2918 putnika dok je u 2023.godini u putničkom pristaništu Batina pristalo 30 putničkih plovila sa 3613 putnika, a u 2022. godini je bilo 42 pristajanja sa 4214 putnika. Manji broj pristajanja i broj putnika u 2024. godini je posljedica učestalosti niskih vodostaja rijeke Dunav.

U 2024. godini u putničkom pristaništu Aljmaš pristalo je 55 putničkih plovila sa 7695 putnika dok je 2023. godini u putničkom pristaništu Aljmaš pristalo je 70 putničkih plovila sa 8341 putnika. U 2022. godini je bilo 75 pristajanja sa 8162 putnika. Manji broj pristajanja i broj putnika u 2024. godini je posljedica visokog vodostaja rijeke Dunav.

U 2023. godini Lučka uprava Vukovar je izvršila kompletnu korozivnu zaštitu putničkog pristaništa u Aljmašu i Batini. U 2022. godini brodari su imali manju popunjenost kapaciteta zbog posljedice rata u Ukrajini. U 2023. je u porastu interes za kružna putovanja, te su se ostvarile najave brodara o popunjenosti kapaciteta od 80%. Za 2025. godinu brodari su najavili 90% popunjenosti svojih kapaciteta.

5. PROJEKTI

5.1. Projekti u kojima Osječko-baranjska županija sudjeluje kao nositelj ili partner

Projekt Prekogranične suradnje Osječko-baranjske županije s Republikom Srbijom

Osječko-baranjska županija je prijavila projektni prijedlog "Susreti podunavskih Hrvata" kao vodeći partner zajedno sa partnerom Hrvatskim kulturno-umjetničkim društvom (HKUD) "Vladimir Nazor" Sombor iz Republike Srbije. Ukupna vrijednost projekta je 41.100,00 eura. Program pridonosi potpori Hrvata u Republici Srbiji i osnaživanju pograničnog područja Republike Hrvatske, njihovom gospodarskom i svekolikom razvoju, osigurava pretpostavke za jačanje konkurentnosti i ostvarenje vlastitih razvojnih potencijala te potiče aktivaciju svih dionika na zajedničkom radu za dobrobit hrvatskog naroda u Republici Srbiji i njihov gospodarski oporavak. Osječko-baranjskoj županiji i partneru je odobreno financiranje aktivnosti u iznosu od ukupno 36.990,00 eura. Od ukupne dodijeljene potpore Vodećem partneru, odnosno Osječko-baranjskoj županiji dodijeljeno je 8.100,00 eura za prijavljene projektne aktivnosti. Sve projektne aktivnosti su provedene.

Projekt pod nazivom "GC IMPULS"

Osječko-baranjska županija se na javni poziv Ministarstva turizma i sporta za dodjelu bespovratnih sredstava za razvoj javne turističke infrastrukture u 2024. godini prijavila projektnim prijedlogom "GC impuls", koji obuhvaća opremanje Zgrade 1 Gospodarskog centra - javne turističke infrastrukture u vlasništvu Osječko-baranjske županije. Planirane aktivnosti projekta "GC impuls" su opremanje Gospodarskog centra, odnosno: nabavka video zida i nabavka štandova. Ukupna vrijednost projektnog prijedloga iznosi 69.450,00 eura. Osječko-baranjskoj županiji je odobreno sufinanciranje aktivnosti od strane Ministarstva turizma i sporta u iznosu od ukupno 69.000,00 eura. Planirane aktivnosti su provedeno.

Projekt pod nazivom "Danube Traditional Kultour - Development of cultural tourism in the cross-border Danube region" (akronim projekta: Danube Traditional Kultour)

Osječko-baranjska županija, kao nositelj projekta, u partnerstvu sa Turističkom zajednicom Općine Draž i Gradom Mohačem, prijavila je na prvi poziv na dostavu projektnih prijedloga programa Interreg VI-A Mađarska-Hrvatska 2021. - 2027. projektni prijedlog pod nazivom "Danube Traditional Kultour- Development of cultural tourism in the cross-border Danube region" (akronim projekta: Danube Traditional Kultour).Cilj projekta je jačanje ekonomske aktivnosti regije kroz razvoj održive turističke ponude na temelju razvoja kulturnog turizma u prekograničnoj podunavskoj regiji. Ukupna vrijednost projekta je 1.250.000,00 eura od čega će se za aktivnosti Osječko-baranjske županije izdvojiti 186.000,00 eura, za aktivnosti Grada Mohača planirano je 624.000,00 eura te za aktivnosti Turističke zajednice Općine Draž planiran je iznos od 440.000,00 eura. Obveza nositelja i svakog projektnog partnera je sufinancirati projekt s najmanje 20% vlastitih sredstava, a za Osječko-baranjsku županiju to je iznos od 37.200,00 eura dok će preostalih 80% iznosa, odnosno 148.800,00 eura sufinancirati Europska Unija.Obrada prijave je u tijeku.

Projekta pod nazivom: "Obnova dvorca Eugena Savojskog u Bilju"

Osječko-baranjska županija je u ulozi partnera aplicirala na Javni poziv na dostavu projektnih prijedloga "Obnova javne kulturne infrastrukture" PK.6.4.01 Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije iz Europskog fonda za regionalni razvoj, projektnim prijedlogom pod nazivom "Obnova dvorca Eugena Savojskog u Bilju". Nositelj projekta je Općina Bilje. Svrha i cilj projekta je unapređenje kulturnog života zajednice, posebno ranjivih skupina, uspostavljanjem stalnog mjesta za inovativne oblike društveno-kulturnih aktivnosti. Ključni prioriteti projekta su rekonstrukcija postojećeg objekt u suvremeni, multifunkcionalni prostor za kulturna i društvena događanja, dostupan i osobama s invaliditetom. Cilj projekta je da navedeni prostor postane centralno mjesto okupljanja stanovnika i posjetitelja kao i održavanje raznih kulturnih i društvenih aktivnosti tijekom cijele godine. Osječko-baranjska županija bi kao projektni partner, s ciljem uspješne realizacije Projekta, provodila aktivnosti promidžbe i vidljivosti projekta. Ukupna vrijednost projektnog prijedloga iznosi 7.495.771,76 eura. Osječko-baranjska županija kao projektni partner nema financijske obveze u provedbi ovog Projekta. Obrada prijave je u tijeku.

5.2. Projekti na području Osječko-baranjske županije koji utječu na razvoj turizma:

Naziv projekta: INNATUS - Initiative for Native Art and Sustainable Tourism
Programski okvir: Interreg IPA Hrvatska - Srbija 2021-2027 / 1. Poziv
Korisnik: Općina Ernestinovo - nositelj
Nositelj: Općina Ernestinovo
Partneri: Nacionalni savet hrvatske nacionalne manjine
Vrijednost prejekta: 3.169.529,32 eura
Status projekta/trajanje projekta: Projekt u provedbi (01.07.2024. - 31.12.2026.)
Opis aktivnosti: Opći cilj projekta je jačanje uloge kulture i održivog turizma na širim područjima općina Ernestinovo i Subotica, jačanjem kapaciteta dionika, razvojem infrastrukture kulturnog turizma i osebujne ponude kulturnog turizma utemeljene na zajedničkoj kulturnoj baštini naivne umjetnosti, čime poticanje gospodarskog razvoja, socijalne uključenosti i društvenih inovacija u prekograničnom

području. Projekt će uspostaviti NATUS: Mrežu naivne umjetnosti i održivog turizma koja uključuje 20 dionika, od kojih su dvije partnerske organizacije koje formalno surađuju na projektu. Ova mreža bit će učvršćena sporazumom o suradnji, koji će definirati misiju, ciljeve i modalitet suradnje. Osim neposrednih dionika unutar mreže, korist će imati šira regionalna zajednica. Turisti, lokalne tvrtke i kulturni entuzijasti dobit će od poboljšane koordinacije u promicanju naivne umjetnosti i održivog turizma, osiguravajući konsolidirane napore u jačanju privlačnosti kulturnog turizma regija. Također, u općini Ernestinovo projektom će se izgraditi Kreativni dječji centar s namještajem i najsuvremenijom opremom. Istodobno, Interaktivni kulturni centar Subotica bit će podvrgnut vitalnim radovima na adaptaciji kako bi zadovoljio standarde suvremenog kulturnog centra. Oba će centra biti obogaćena suvremenom VR tehnologijom i omogućiti brendiranje pametnih turističkih destinacija.

Naziv: Majestic ZOO-S - Enhancing family-oriented tourism offer in cross - border region through investment in improving and promoting nature - based solutions, regional identity, inclusive and smart tourist solutions
Programski okvir: Interreg IPA Hrvatska - Srbija 2021-2027 / 1. Poziv
Korisnik: Unikom d.o.o. za komunalno gospodarstvo Osijek - partner
Nositelj: Zoološki vrt Palić-Allatkert Palic
Partneri: Unikom d.o.o. za komunalno gospodarstvo Osijek, Turistička organizacija grada Subotice, Turistička zajednica grada Osijeka
Vrijednost projeta: 1.543.565,20 eura
Status projekta / trajanje projekta:Projekt u provedbi (08.2024. - 02.2027.)
Opis aktivnosti: Razvoj i promicanje postojećeg turističkog proizvoda obiteljskog turizma temeljenog na javnom turističkom dobru (ZOO) u turistički proizvod s dodanom vrijednošću prilagođen obiteljima s djecom, djeci s posebnim potrebama, posjetiteljima zooloških vrtova i ljubiteljima vrtova. ZOO Palić i Unikom odgovorni su za aktivnosti izgradnje i obnove manje infrastrukture u respektabilnim ZOO vrtovima, uključujući zoološke vrtove za kućne ljubimce (konji, magarci, krave, ovce, zečevi, zamorci, itd.), dječja igrališta prilagođena djeci s osobama s invaliditetom i vanjskim edukativnim sadržajima koji će objema turističkim organizacijama omogućiti daljnji razvoj obiteljski orijentirane turističke ponude. TZ Osijek i TO Subotica će koordinirati izradu integrirane komunikacijske strategije projekta, PR-a i komunikacijskog plana projekta te vizualnog identiteta i promotivnih materijala projekta.

6. POTPORE ZA RAZVOJ RURALNOG TURIZMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

6.1. Potpore u turizmu

Radi stvaranja pretpostavki za razvoj i unaprjeđenje turizma koji je jedan od strateških ciljeva razvoja Osječko-baranjske županije Skupština Osječko-baranjske županije donijela je Odluku o potporama u turizmu na području Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 1/24. i 10/24.) (dalje u tekstu: Odluka) te Program mjera potpora u turizmu na području Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 1/24. i 10/24.) (dalje u tekstu: Program potpora).

Odlukom su uređeni uvjeti, kriteriji, način, te postupak odobravanja potpora u turizmu na području Osječko-baranjske županije.

Odlukom su utvrđene vrste potpora i to:
1. potpora za razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma
2. potpora za autohtonu eno i gastro ponudu
3. potpora za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama.

Potpore u turizmu podrazumijevaju nepovratna financijska sredstva odobrena iz Proračuna Osječko-baranjske županije za aktivnosti, programe i projekte koji doprinose razvoju turizma.

Za potpore za razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma, u 2024. godini planirano je ukupno 146.100,00 eura te je dodijeljeno ukupno 62 potpore odnosno isplaćen ukupan iznos od 146.100,00 eura, za potpore za autohtonu eno i gastro ponudu planirano je 13.500,00 eura, dodjeljeno je ukupno 13 potpora odnosno isplaćeno je ukupano 13.500,00 eura, dok je za potpore za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama planirano 74.300,00 eura te je dodjeljeno 26 potpora i isplaćeno ukupno 74.300,00 eura.

6.2. Kreditiranje kontinentalnog turizma Osječko-baranjske županije

Temeljem programa Kreditiranje kontinentalnog turizma, Osječko-baranjska županija subvencionira kamate sa dva postotna poena fizičkim osobama - obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koji su u sustavu PDV-a, trgovačkim društvima i obrtnicima koji su registrirani za obavljanje turističke djelatnosti sa sjedištem, odnosno prebivalištem na području Osječko-baranjske županije te obavljaju turističku djelatnost na području Osječko-baranjske županije. Ovisno o vrsti namjene krediti mogu biti kratkoročni ili dugoročni. Kratkoročni krediti namijenjeni su za financiranje pripreme turističke sezone tekuće godine te za financiranje ostalih ulaganja u turizmu. Dugoročni krediti namijenjeni su za kupnju, izgradnju, uređenje, adaptaciju, rekonstrukciju, dogradnju, opremanje apartmana, soba, kampova, ugostiteljskih i sportskih objekata, bazena i dr. Nadalje, dugoročni krediti namijenjeni su za kupnju plovila i opreme te za refinanciranje postojećih kredita korištenih za ulaganje u navedene namjene.

7. STANJE TURIZMA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE I DOSADAŠNJE AKTIVNOSTI

Tablica 12. prikazuje podatke o ukupnom broju noćenja u razdoblju od 2016., od kada je uveden sustav evisitor, do 2024. godine. Iz predočenih podataka vidljiv je konstantan rast noćenja do 2020. godine kada slijedom pandemije uzrokovane virusom COVID-19 globalno dolazi do drastičnog pada turističkih aktivnosti. Postepeni oporavak sektora počeo je u 2021. koji je doveo do potpunog oporavka u 2022. i novih rekorda postavljenih tijekom 2023. U 2024. godini na području OBŽ ostvareno **4,89% više noćenja i 11,03% više dolazaka** u odnosu na prethodnu 2023. godinu, što znači da je 2024. nova rekordna godina. Ostvareno je 141.360 dolazaka i 285.682 noćenja. I dalje je primarni gost destinacije domaći posjetitelj (62,69%).

Tablica 12. Noćenja u Osječko-baranjskoj županiji u razdoblju 2016. - 2024.

Godina	Noćenja-ukupno
2016.	178.826
2017.	188.562
2018.	202.287
2019.	234.121
2020.	119.298
2021.	180.734
2022.	240.401
2023.	272.373
2024.	**285.682**

Izvor: TZ Osječko-baranjske županije

Tablica 13. Dolasci i noćenja u Osječko-baranjskoj po lokalnim turističkim zajednicama - 2024./2023.

	1.1.2024.-31.12.2024.		1.1.2023.-31.12.2023.	
Turistička zajednica grada/općine	**Dolasci**	**Noćenja**	**Dolasci**	**Noćenja**
TZ - Osijek	81.888	161.013	76.845	160.822
TZ - Baranja	14.365	25.697	12.895	25.628
TZ - Đakovo	11.955	24.164	10.550	22.987
TZ - Osječko-baranjske županije	11.807	20.973	5.347	10.020
TZ - Našice	5.609	13.648	6.476	12.588
TZ - Bilje	7.659	13.311	8.296	15.106
TZ - Bizovac	2.567	10.138	2.130	9.354
TZ - Valpovo	2.420	7.679	2.194	7.724
TZ - Belišće	745	2.890	560	2.889
TZ - Draž	955	2.541	834	2.369
TZ - Erdut	689	2.172	734	1.969
TZ - Donji Miholjac	701	1.456	460	919
UKUPNO	**141.360**	**285.682**	**127.319**	**272.373**

Izvor:TZ Osječko-baranjske županije

U tablici 13. prikazana je struktura dolazaka i noćenja po lokalnim turističkim zajednicama tj. po mjestima ostvarenja. U ukupnoj strukturi noćenja više od **polovine noćenja (57,93%) ostvarilo se u Osijeku**, u cijeloj destinaciji **Baranja** (3 turističke zajednice-Baranja, Bilje, Draž) ostvarilo se 14,8% noćenja, zatim slijedi Đakovo s 8,46%, područje Osječko-baranjske županije bez turističke zajednice sa 7,34% te Našice s 4,66%. Ako usporedimo brojke s prethodnom godinom, od većih turističkih zajednica ističe se područje pod nadležnosti Turističke zajednice Osječko-baranjske županije gdje su ostvareni rezultati noćenja bolji za 113,85%, što je direktna posljedica ulaganja u veće smještajne kapacitete poput Hotela Materra, kao i jačeg turističkog usmjeravanja Bizovačkih toplica.

Tablica 14. Dolasci i noćenja (domaći / strani) u 2024. i 2023. godini

	1.1.2024.-31.12.2024.		1.1.2023.-31.12.2023.	
	Dolasci	**Noćenja**	**Dolasci**	**Noćenja**
Domaći	88.614	160.996	78.439	145.104
Strani	52.746	124.686	48.880	127.269
Ukupno	**141.360**	**285.682**	**127.319**	**272.373**

Prema podacima eVisitora na području Osječko-baranjske županije od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. u Osječko-baranjskoj županiji noćenja domaćih gostiju porasla su za 10,95%, dolasci za 12,97%, dok su strani gosti ostvarili pad noćenja za 2,07%, a rast dolazaka za 7,91%.

Ako promatramo noćenja u 2024. godini po gradovima i općinama nakon Osijeka i Đakova najviše noćenja ostvaruje općina Čepim koja uz općinu Kneževi Vinogradi, grad Našice i općine Bilje te Bizovac ostvaruje više od 10.000 noćenja. Zatim slijede gradovi Valpovo i Belišće te općine Draž i Erdut, grad Donji Miholjac te općine Feričanci i Darda.

Tablica 15. Općine i gradovi s više od 1.000 ostvarenih noćenja u 2024. godini

Objekt - lokacija grad / općina	Broj noćenja	Broj dolazaka
Osijek	161.013	81.888
Đakovo	24.164	11.955
Čepin	16.657	10.188
Kneževi Vinogradi	13.791	8.239
Našice	13.648	5.609
Bilje	13.311	7.659
Bizovac	10.138	2.567
Beli Manastir	9.571	5.276
Valpovo	7.679	2.420
Belišće	2.890	745
Draž	2.541	955
Erdut	2.172	689
Donji Miholjac	1.456	701
Feričanci	1.214	307
Darda	1.191	473

Izvor:TZ Osječko-baranjske županije

Tablica 16. TOP 10 ruralnih naselja po broju noćenja u 2024. godini

Naselje	Broj noćenja	Broj dolazaka
Čepin	16.657	10.188
Bizovac	10.082	2.541
Karanac	9.729	6.034
Kopačevo	6.960	4.595
Tvrđavica	4.323	2.725
Bilje	4.235	1.847
Batina (Draž)	1.770	564
Ribnjak (Našice)	1.736	886
Lug	1.626	1.000
Kneževi Vinogradi	1.512	686

Izvor:TZ Osječko-baranjske županije

Ukoliko razinu spustimo na naselja, nakon najvećih gradova (Osijek, Đakovo) od ruralnih naselja najviše noćenja ima Čepin, zatim Karanac, Kopačevo, Tvrđavica, Bilje i Batina. Čepin je zbog otvorenja Hotela Materra porastao u noćenjima za čak 163% i prestigao sva druga ruralna naselja, dok izdvojimo još porast Karanca od 26% čime je preuzelo baranjski primat od Kopačeva. Sedam od deset ruralnih naselja s najviše noćenja geografski se nalazi na području Baranje, što se podudara i s kapacitetom smještaja. U navedenoj tablici možemo primjetiti kako se Bizovac ističe s velikim brojem noćenja, a malim brojem dolazaka što rezultira prosječnim boravkom od 4 noći - jasno isticanje usmjerenosti na lječilišni turizam Bizovačkih toplica.

Tablica 17. TOP 10 zemalja po noćenjima i dolascima, usporedba 2024. i 2023. godine

	1.1.2024.-31.12.2024.		1.1.2023.-31.12.2023.	
Država	**Noćenja**	**Dolasci**	**Noćenja**	**Dolasci**
Hrvatska	160.996	88.614	145.104	78.439
Njemačka	17.447	5.807	16.990	5.355
Srbija	9.463	4.583	8.553	3.951
Mađarska	9.061	5.105	8.311	5.212
Bosna i Hercegovina	8.257	4.245	7.634	3.712
Slovenija	7.587	4.357	8.009	4.145
Poljska	6.396	3.404	5.819	3.077
Austrija	5.703	2.628	5.486	2.575
SAD	5.562	2.790	4.057	1.821
Italija	3.660	1.707	4.651	1.844

Izvor:TZ Osječko-baranjske županije

Iako je broj domaćih gostiju i dalje velik, struktura gostiju po zemljama ipak se polako mijenja. I dalje **domaći gosti** čine **62,68% dolazaka** i **56,35% noćenja**, a od stranih gostiju najzastupljeniji su po broju noćenja gosti iz **Njemačke** sa 6,10%, **Srbije** 3,31%, **Mađarske** 3,17%, **Bosne i Hercegovine** 2,89%, **Slovenije** 2,65%, **Poljske** 2,23%, **Austrije** 1,99%, **SAD** 1.95% te ostali. U odnosu na 2023. godinu posebno se ističe porast broja gostiju iz Srbije od 10,64%, Poljske od 9,9%, Mađarske od 9%, BiH od 8% u noćenjima te porast noćenja turista iz SAD-a od 37% uslijed povratka riječnog kruzinga. Važno je napomenuti i da se povećanje ulaganja u promotivne kampanje promocije destinacije u zemljama u okruženju realizirane od 2022. do 2024. godine od strane TZ OBŽ jednim dijelom reflektira u povećanju broja noćenja na ciljanim tržištima.

OBŽ je na domaćem tržištu sve više prepoznata kao destinacija kvalitetne i raznolike ponude, dok na stranim tržištima treba napraviti veće iskorake za koja su potrebna puno veća ulaganja u promociju. Posebno treba napraviti iskorake u regiji, odnosno susjednim zemljama (Mađarska, Srbija, BiH, Slovenija). Poljaci, koji su od 2022. godine po noćenjima bili odmah iza zemalja regije, i dalje rastu tako da su ostvarili relativno veliki porast od 9,92% u odnosu na 2023. godinu. Gosti se najčešće na putu za more zadržavaju u Baranji gdje prosječno borave 2 noći. Dio gostiju se čak vraća i više puta godišnje.

Kad je riječ o dobnim skupinama, destinaciju uglavnom posjećuju gosti od 18 do 64 godine, a ovisno o proizvodima i druge skupine. Glavni motivi dolaska vezani su uz ono što destinacija nudi, a to je enogastronomija, "city break", kultura, ruralni turizam i aktivni odmor u prirodi. Navedeni kontigent zrelog stanovništva (18-64) ostvari preko 80% noćenja. Promatrajući kroz spol, **udio muških turista iznosi 62,36%** odnosno na žensku populaciju odnosi se nešto više od trećine ostvarenih noćenja.

Grafikon 3. Broj noćenja i dolazaka prema dobnim skupinama

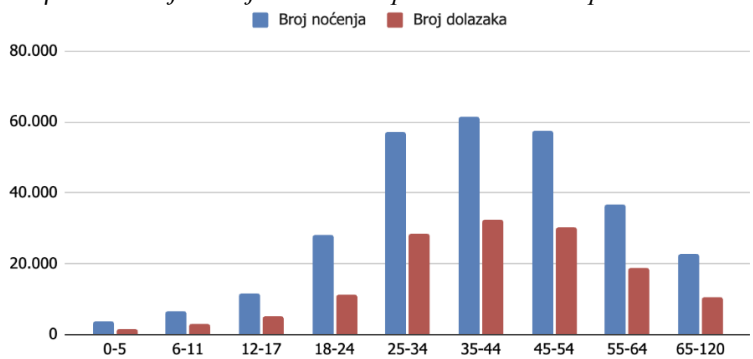

Izvor:TZ Osječko-baranjske županije

Što se tiče domaćih gostiju najviše noćenja je ostvareno iz **Grada Zagreba** (32,12%), **Splitsko-dalmatinske** (10,93%), **Zagrebačke županije** (9,27%) te **Primorsko-goranske** (5,83%). U odnosu na 2023. godinu broj noćenja iz Splitsko-dalmatinske županije porastao je čak 28,56%, dok je grad Zagreb porastao 6,7%. Kako su hrvatske županije različite veličine usporedit ćemo broj turista s brojem stanovnika županije iz koje dolaze (Popis 2021.). Prema izračunatoj stopi na 1000 stanovnika najviše turista došlo je iz Grada Zagreba (38,44 turista na 1.000 stanovnika), Zagrebačke županije (26,25), Splitsko-dalmatinske (19,34), Požeško-slavonske (18,24), Varaždinske (17,82) te Virovitičko-podravske županije (17,63).

Domaći gosti prosječno se zadrže **1,82** dok **strani 2,36** dana, gledajući skupno prosjek je **2,09 dana.** Gosti iz Zagreba zadrže se 1,70 dana, dok iz udaljenijih krajeva zadržavaju se duže: Dubrovačko-neretvanska 2,17 te Šibensko-kninska i Splitsko-dalmatinska 2,00 dana. Od vodećih stranih zemalja, Ukrajinci se zadržavaju 3,89 dana, Nijemci 3,00 dana, Austrijanci 2,17 dana i Srbi 2,06 dana.

Tablica 18. Broj dolazaka i noćenja turista iz hrvatskih županija 2024.

Županija	Dolasci	Noćenja	Broj turista	Udio dolasci	Udio noćenja	Prosječno trajanje boravka (u danima)
Grad Zagreb	30.376	51.704	30.448	34,28%	32,12%	1,70
Splitsko-dalmatinska	8.797	17.603	8.821	9,93%	10,93%	2,00
Zagrebačka	8.338	14.922	8.352	9,41%	9,27%	1,79
Primorsko-goranska	4.839	9.384	4.863	5,46%	5,83%	1,94
Osječko-baranjska	4.533	8.788	4.545	5,12%	5,46%	1,94
Istarska	3.044	5.804	3.061	3,44%	3,61%	1,91
Varaždinska	3.136	5.141	3.138	3,54%	3,19%	1,64
Sisačko-moslavačka	2.548	5.047	2.564	2,88%	3,13%	1,98
Vukovarsko-srijemska	2.594	4.813	2.605	2,93%	2,99%	1,86
Brodsko-posavska	2.484	4.709	2.505	2,80%	2,92%	1,90
Zadarska	2.191	4.180	2.199	2,47%	2,60%	1,91
Dubrovačko-neretvanska	1.746	3.793	1.757	1,97%	2,36%	2,17
Bjelovarsko-bilogorska	1.831	3.548	1.835	2,07%	2,20%	1,94
Karlovačka	1.881	3.453	1.895	2,12%	2,14%	1,84
Koprivničko-križevačka	1.982	3.431	1.988	2,24%	2,13%	1,73
Krapinsko-zagorska	1.972	3.411	1.975	2,23%	2,12%	1,73
Međimurska	1.639	2.741	1.646	1,85%	1,70%	1,67
Šibensko-kninska	1.368	2.737	1.368	1,54%	1,70%	2,00
Virovitičko-podravska	1.496	2.610	1.499	1,69%	1,62%	1,74
Požeško-slavonska	1.424	2.396	1.428	1,61%	1,49%	1,68
Ličko-senjska	395	781	397	0,45%	0,49%	1,98
Nautika	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00
Ukupno:	**88.614**	**160.996**	**88.889**	**100,00%**	**100,00%**	**1,82**

Izvor:TZ Osječko-baranjske županije

Najveći broj noćenja ostvario se u **rujnu** (30.863 noćenja), **svibnju** (30.539), **lipnju** (27.550), **kolovozu** (26.813), **studenom** (26.581), **listopadu** (26.311) i **travnju** (24.381). Iz navedenog vidimo da se prijašnja sezona iz jeseni i proljeća postojano mijenja u **proljeće, ljeto i jesen**, odnosno od travnja do listopada. Iako je rujan i dalje mjesec u kojima se ostvari više od 30.000 noćenja, velike brojke kolovoza i lipnja potvrđuju implikaciju iz 2023. kako ljeto postaje važnije od proljeća. U odnosu na 2023. godinu najviše su porasli svibanj (27,78%), lipanj (11,34%) i studeni (10,50%). Prikazi broja dolazaka po mjesecima pokazuju kako su gotovo svi mjeseci ostvarili rast dolazaka u 2024. godini u odnosu na 2023. Jedini mjeseci koji su bili slabiji u odnosu na prošlu godinu su siječanj i srpanj. Ako promatramo ostvarena noćenja po kvartalima uviđamo kako je destinacija Slavonije i Baranje zaista cjelogodišnja destinacija u kojoj jača ljetni i zimski period godine (I. kvartal 17%, II. 29%, III. 28%, IV. 26%). Zaključno, možemo očekivati kako više ne očekujemo ljetni pad dolazaka i noćenja već dugu sezonu koja na istoku Hrvatske zaista traje od proljeća do jeseni bez prestanka.

Grafikon 4. Broj noćenja po mjesecima

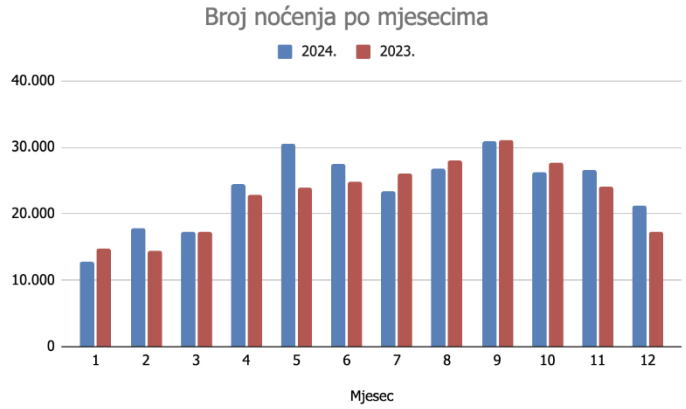

Grafikon 5. Prikaz broja dolazaka po mjesecima za 2024. i 2023.

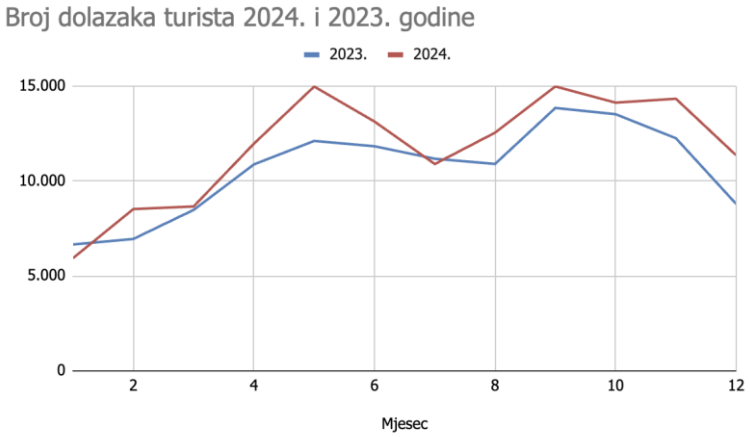

Na kraju 2024. godine na području Osječko-baranjske županije nalazio se **875 objekata** s 3.253 smještajnih jedinica i **7.305 kreveta**. Broj objekata u odnosu na prethodnu godinu povećan je za čak 19,70%, dok je **broj kreveta porastao još više, za 22,38%**. Najveći porast bio je u broju smještajnih jedinica, 24%. Prosječna **popunjenost** objekata iznosila je **10,69%,** dok je kod **hotela** ona iznosila **27,67**%, a najveću popunjenost imali su apartmani s 5 zvjezdica - 39,46% te hoteli s 3 zvjezdice - 30,65%. Popunjenost **hotela u Osijeku** iznosila je **37,52**%.

Gotovo polovina noćenja ostvarena je u **hotelima (46,3%)**, zatim slijede **objekti u domaćinstvu (29,9%), ostali ugostiteljski smještaj (19%)** te objekti na **OPG-u (3%).**
Kad analiziramo turistički promet po organizaciji dolaska, i dalje velika **većina noćenja** ostvari se **individualno (91,6%)**. Udio agencijskih gostiju **veći je kod stranih turista (11,24%)**.

8. JAVNA TURISTIČKA INFRASTRUKTURA U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

Javnom turističkom infrastrukturom, u smislu Pravilnika o javnoj turističkoj infrastrukturi ("Narodne novine" broj 136/21.), smatra se da javna infrastruktura koja na području turističke destinacije izravno ili neizravno utječe na razvoj turizma i turističke ponude (u daljnjem tekstu: Infrastruktura), kao što su garaže i parkirališta s organiziranom naplatom, kongresni centri, dvorane (športske, koncertne, kino), klizališta, ski podrška (ski-lift, žičara, vučnice, topovi), igrališta (tenisko, nogometno, košarkaško, mini-golf, dječje), zabavni parkovi, kupališta (unutarnji i vanjski bazeni) i prirodna kupališta (plaže uz obalu mora, jezera, rijeka), kupališna podrška, šetnice uz rijeke ili jezera, kroz šumu, šetnice uz more, biciklističke, jahačke, planinarske, vinske, maslinarske i sl. staze, izletišta, športsko-rekreacijski centri.

8.1. Projekti javne turističke infrastrukture koje županija i JLS-e planiraju prijaviti/su prijavljeni na Javne pozive Ministarstva turizma i sporta

Grad Beli Manastir

1.Izgradnja atletske staze na Gradskom sportskom parku

Grad Belišće

1. TURESPIN - rekonstrukcija i izgradnja turističko-rekreacijske i sportske infrastrukture Belišća
2. Uređenje višenamjenskog muzejskog-galerijskog prostora u zgradi Starog mlina - Novi život starog mlina
3. Projekt TOURPORT - izgradnja pristaništa i prateće infrastrukture na odmorištu Drava

Grad Donji Miholjac

1. OSVIT kulture - Posjetiteljski multimedijalni kulturni centar
2. Izgradnja Sportskog centra NK "Jedinstvo"
3. Izgradnja biciklističke staze u Donjem Miholjcu - ulica Kolodvorska
4. Izgradnja gradskog bazena
5. SOS ZA SKRIVENI DVORAC IZ PRIČE - obnova dvoraca Prandau-Mailath u Donjem Miholjcu

Grad Đakovo

1. Izgradnja športsko-rekreacijskog centra "Bajer"
2. Regionalni društveno-teniski centar
3. Izgradnja i opremanje Centra slavonske tradicije - izrada projektne dokumentacije
4. Izgradnja sportskih terena za odbojku na pijesku s pratećim sadržajima: igrališta, pješačke i prometne površine
5. Izgradnja pješačko-biciklističke staze u Domjanićevoj ulici u Đakovu - lijeva strana

Grad Našice

1. Izgradnja športsko rekreativnog centra Našice

Grad Osijek

1. Ugradnja reflerktora na SC "Bikara" (sufinancira OBŽ) - sekundarna infrastruktura
2. Biciklističke staze Grada Osijeka - 2021.-2027.
3. Športsko rekreacijski centar "Copacabana" II. Faza
4. Izgradnja novog gradskog bazena

Grad Valpovo

1. Izgradnja biciklističke staze u ulici Josipa bana Jelačića u Valpovu

Općina Antunovac

1. Projekt "Sportsko rekreativni centar Antunovac"
2. Projekt "Nogometno igralište Antunovac"

Općina Bilje

1. Obnova dvorca Eugena Savojskog
2. Izletište Stara Drava

Općina Bizovac

1. Rekonstrukcija olimpijskog stadiona u Brođancima
2. Izgradnja edukativno interpretacijskih centara Općine Bizovac

Općina Darda

1. Izrada projektne dokumentacije za Dom culture- priprema za prijavu na natječaj

Općina Draž

1. Obnova krovišta i unutrašnjih prostora Spomen doma Batinske bitke

Općina Feričanci

1. Turistička signalizacija "Aktivna vinska cesta"

Općina Kneževi Vinogradi

1. Unaprjeđenje Sportsko rekreacijskog centra Kneževi Vinogradi
2. Uređenje zgrade stadiona Nogometnog kluba Borac
3. Energetska učinkovitost objekata Sportskog parka u Karancu
4. Izgradnja Gospodarsko-turističkog centra Baranje u Kneževim Vinogradima
5. Izgradnja javne rasvjete Vinskim cestama u Zmajevcu
6. Izgradnja glamping resorta sa popratnim sadržajima u Kneževim Vinogradima

Općina Marijanci

1. Uređenje sportsko-rekreacijske zone "Plosna" Kunišinci

Općina Semeljci

1. Rekonstrukcija javnih bazena
2. Izgradnja biciklističko-pješačkih staza
3. Izgradnja street workout

Općina Vladislavci

1. Izgradnja sportsko-rekreacijskog centra

Općina Vuka

1. Izgradnja biciklističko-pješačkih staza, biciklističke staze i pješačko-biciklističkog mosta preko rijeke Vuke u naselju Vuka - izgradnja biciklističko-pješačkih staza i pješačko-biciklističkog mosta preko rijeke Vuke od granice sa gradom Đakovom do početka naselja Vuka, te od kraja naselja Vuka do granice s općinom Čepin

8.2. Projekti javne turističke infrastrukture u tijeku

Grad Beli Manastir

1. Izgradnja krova na Gradskom stadionu
2. Projektna dokumentacija za izgradnju biciklističke staze

Grad Belišće

1. Izgradnja nogometnog igrališta s umjetnom travom
2. Izgradnja svlačionice NK Kitišanci

Grad Donji Miholjac

1. Izgradnja biciklističke staze u Donjem Miholjcu - ulica Vukovarska i sadnja drvoreda
2. Izgradnja biciklističke staze u ulici A.Harambašića i naselje Gorica uz sadnju drvoreda u ulici I.G. Kovačića

Grad Đakovo

1. Rekonstrukcija turističke rute Državna ergela - katedrala - Ul. M. Gupca
2. Uređenje Strossmayerovog perivoja
3. Izgradnja parkirališta i pješačko-biciklističke staze u Ulici I. G. Kovačića u Đakovu
4. Izgradnja biciklističko-pješačke staze u Ulici J. Kozarca i Ulici S. S. Kranjčevića u Đakovu
5. Izgradnja pješačko-biciklističke staze u Frankopanskoj ulici u Đakovu
6. Izgradnja pješačko-biciklističke staze u Ulici E. Kvaternika u Đakovu

Grad Osijek

1. Ugradnja reflerktora na Sportskom centru Mačkamama (sufinancira OBŽ) - sekundarna infrastruktura
2. Energetska obnova Gradskog bazena za sport i rekreaciju "Gradski vrt"

Grad Valpovo

1. Zeleni trokut - Trg
2. Uređenje Trga (provedbe mjera prilagodbe klimatskim promjenama u svrhu jačanja otpornosti urbanih sredina (jp zo/2024).

Općina Bilje

1. Izgradnja biciklističke infrastrukture - projekt je nastavak biciklističko-pješačke staze "Biljska cesta" te nova trasa započinje u Bilju (Blatna ulica- Komarčev prolaz, ulica Kralja Tomislava, ulica Lajoša Košuta, ulica Šandora Petefija do izlaza iz Bilja) te nastavlja uz županijsku cestu do ulaza u Kopačevo i Podunavskom ulicom do ulaza u Park prirode Kopački rit.

Općina Bizovac

1. Izgradnja pješačko - biciklističke staze u Valpovačkoj ulici u Bizovcu
2. Izgradnja tribina i skladišnog prostora na igralištu NK BSK Bizovac
3. Energetska obnova Olimpijskog doma u Brođancima
4. Izgradnja ljetne pozornice u Cretu
5. Bizovačko izletište Bajer

Općina Draž

1. Izgradnja turističko - interpretacijskog centra "Kuća tista" u Topolju

Općina Kneževi Vinogradi

1. Izgradnja biciklističke staze između naselja Kneževi Vinogradi i Kamenac
2. Modernizacija javne rasvjete u SRC Kneževi Vinogradi (NK Borac)
3. Izgradnja tenis terena na otvorenome u Kneževim Vinogradima
4. Izgradnja "Interpretacijskog etno-centra Karanac"
5. Izgradnja sportsko-rekreacijske zone u Zmajevcu (Vašarište)
6. Sanacija klizišta na Vinskoj cesti Katolički surduk u Zmajevcu
7. Uređenje sportskog centra u Kotlini

Općina Marijanci

1. I. faza rekonstrukcije i dogradnje sportsko-rekreacijskog centra Marijanci

Općina Strizivojna

1. Cikloturizam i ostali outdoor proizvodi u suradnji s TZ grada Đakova i općinama Đakovštine

Općina Vuka

1. Izgradnja sportsko-rekreacijske zone u Vuki - izgradnja sportsko rekreacijske zone obuhvaća izgradnju teniskog terena, te drugih popratnih sadržaja.
2. Izgradnja biciklističko-pješačkih staza, biciklističke staze i pješačko-biciklističkog mosta preko rijeke Vuke u naselju Vuka - Izgradnja biciklističko-pješačkih staza i pješačko-biciklističkog mosta preko rijeke Vuke unutar naselja Vuka.

8.3. Projekti javne turističke infrastrukture završeni 2024. godine

Grad Belišće

1. Energetska obnova zgrade Stari mlin u Belišću

Grad Donji Miholjac

1. Projekt "Kulturna baština Prandau-Mailath"
2. Obnova prirodne baštine kompleksa dvorca Mailath u Donjem Miholjcu

Općina Levanjska Varoš

1. Postavljanje turističke signalizacije (smeđa signalizacija) na županijskim cestama

8.4. Javna turistička infrastruktura koja je dana na upravljanje županijskoj, odnosno lokalnim turističkim zajednicama na području Županije

Grad Našice

1. "Parkovni biseri Slavonije"
- Izgradnja posjetiteljskog centra
- Izgradnja edukativno tematskih staza u parku
- Sadržaji za posjetitelje (sjenice, most preko jezera, dječja igrališta, pozornica, totem)
- Izgradnja sportskih igrališta u Velikom parku kraj dvorca
- Izgradnja ceste s parkiralištem
- Izrada GIS sustava u parku
- Obnova dendroflore

2. Obnova Dvoraca Pejačević
- Uređenje središnjeg trga dr. Franje Tuđmana
- Rekonstrukcija trga Izidora Kršnjavija
- Uređenje pješačkih staza kraj dvorca
- Sanacija i rekonstrukcija Dvorca Pejačević Malog
- Sanacija i rekonstrukcija Dvorca Pejačević Velikog
- Sanacija i rekonstrukcija Vile Groeger
- Opremanje kulturnih objekata
- Postavljanje stalnih izložbenih postava unutar kulturnih objekata

Općina Bilje

1. Hidden landscapes - uređena edukativna šetnica uz zaštićeni dio prirode Biljska stepa - pribavljena potrebna oprema za održavanje
2. Zgrada TZO Bilje i multimedijalni centar i info point
3. Info stupovi i land-art instalacije
4. Pump treck i poučna staza u Bilju

Općina Draž

1. "Šokačka kuća" u Topolju
2. Spomen dom Batinske bitke

9. ZAKLJUČAK

Turizam je jedan od važnijih pokretača razvoja gospodarstva, stoga je od strateškog značaja za razvoj Županije. Županija je i tijekom 2024. godine provodila aktivnosti, mjere i projekte usmjerene ka povećanju atraktivnosti Županije uz postizanje destinacijske prepoznatljivosti, očuvanju i promicanju vlastitog identiteta Županije, poboljšanju kvalitete življenja stanovništva, povećanju raznolikosti turističke ponude kao i povećanju turističkih kapaciteta. Uvažavajući posebice kvalitetu i raznovrsnost, kako prirodne, tako i kulturno-povijesne, resursno-atrakcijske osnove na području Županije, može se zaključiti da se radi o prostoru prirodno predisponiranom za razvoj većeg broja turističkih proizvoda, osobito u sferi turizma posebnih interesa. Osječko-baranjska županija sa svim svojim prednostima i predispozicijama omogućava osmišljavanje i razvijanje svih oblika turizma te tržišnu komercijalizaciju cijelog spektra tematiziranih turističkih doživljaja tijekom cijele godine.

Županija posjeduje potencijal za razvoj složenog i snažnog portfelja turističkih proizvoda kroz daljnji razvoj svojih postojećih proizvoda, širenje svojih ciljanih tržišnih segmenata i, u konačnici, kroz razvoj novih proizvoda, koji traže dodatna ulaganja u daljnji razvoj kako bi se valorizirao njihov pun

potencijal. To podrazumijeva širok opseg djelovanja od ulaganja u interpretacijske i animacijske sadržaje, povećanje atraktivnosti i nadogradnje usluga dostupnih posjetiteljima na području cijele Županije. Važno je ulagati posebno u dodatne sadržaje namijenjene obiteljima, kao i poslovnom sektoru, primjerice kroz razvoj usluga za teambuilding programe. Glavni atributi Osječko-baranjske županije u skladu su s trendovima koje odražava turistička potražnja, a to je sve veća potreba za odmakom od užurbane svakodnevice, boravak u prirodnom i autohtonom okruženju koje je ugodno.

Osječko-baranjska županija svjesna svojih potencijala intenzivno radi na razvoju turizma u čemu je uspješna, što je razvidno iz pokazatelja sustava eVisitor koji pokazuje kontinuirani porast ukupnog broja dolazaka i noćenja u protekle četiri godine. Kako bi se nastavio kontinuitet uspješnog razvijanja turizma na našem području, Osječko-baranjska županija uspješno provodi projekte koji se odnose na ulaganja u javnu turističku infrastrukturu, a posebice u izgradnju, opremanje i modernizaciju cikloturističkih ruta te dodatnih sadržaja koji ih upotpunjuju kao kompletan turistički proizvod destinacije. Kroz slične projekte također nastojimo smanjiti jaz između razine kvalitete koju turisti očekuju i one razine koju je destinacija trenutno realno u mogućnosti ponuditi, provođenjem mjera za unaprjeđenje razvoja turističke destinacije u svrhu podizanja kvalitete turističke ponude i konkurentnosti same destinacije. Sudjelovanjem u prekograničnim projektima sa zemljama iz okruženja Osječko-baranjska županija nastoji aktivno biti uključena u smjernice i suvremene trendove ponude u europskom turizmu te na takav način privući turiste iz tih zemalja na kontinent, bogatom gastro i eno ponudom, prirodnim okruženjem, kulturnom baštinom te posebnošću zanimljivih mnogobrojnih tradicionalnih manifestacija.

S ciljem predstavljanja turističkih potencijala, Osječko-baranjska županija organizira različite manifestacije, osobito eno, gastro te sportske što rezultira izgradnji pozitivnog imidža regije kao sportski atraktivnog područja. Sport i turizam su ekonomsko - društvene pojave suvremenog društva, međusobno su povezane različitim odnosima, što proizlazi iz činjenice prema kojoj su nositelji ovih pojava isti subjekti, naime turisti. Dok je u povijesti sport bio povezan s turizmom, putovanjima na različite sportske priredbe, u suvremenom turizmu ima znatno veću i širu ulogu. Nastavak ubrzanog rasta cikloturizma, pustolovno - sportskog turizma, očekuje se i u budućnosti, što je trend podržan sve izraženijim potrebama potrošača za aktivnim i zdravim te okolišno odgovornim odmorom. U skladu s vrijednostima i interesima turista očekuje se daljnja diverzifikacija proizvoda te će se razvijati proizvodi i usluge koji povezuju, primjerice, pustolovno - sportski turizam s gastronomijom, kulturom ili nekom društveno korisnom aktivnošću. Naročit se rast očekuje u domeni adrenalinskih sportova.

Problematika okoliša i okolišna odgovornost među najaktualnijim su izazovima budućnosti. Kao djelatnost koja istovremeno počiva na kvaliteti okoliša i koja na njega intenzivno djeluje, turizam će se bitno intenzivnije priklanjati primjeni okolišno odgovornih, zelenih koncepta na razini pojedinih pružatelja usluga i cijelih destinacija. Integralno upravljanje područjem, u kojem je turizam važan gospodarski sektor, predstavlja okvir za uravnotežen razvoj te poticaj razvoju održivog turizma koji teži očuvanju ekosustava i krajobraza te prirodnih i kulturnih resursa.

U cilju podizanja razine kvalitete turističke usluge, Osječko-baranjska županija odobrava različite oblike potpora za ulaganja u razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma usmjerene u ulaganja u razvoj i unaprjeđenje ugostiteljske i turističke usluge. Potporama za autohtonu eno i gastro ponudu potaknuto je povezivanje pružatelja ugostiteljskih i turističkih usluga s lokalnim poljoprivrednim proizvođačima što izravno pridonosi razvoju lokalnih poljoprivrednih proizvođača, povećanju njihove konkurentnosti te njegovanju autentične lokalne kuhinje. Također se odobravaju i potpore za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama koje su od značaja za razvoj ruralnog turizma i predstavljanje turističkih potencijala Županije.

Javno - privatnim partnerstvom može se postići ključ zdravog i kvalitetnog razvoja turizma, kako na regionalnoj, tako i na nižim destinacijskim razinama. Važno je uključivanje lokalnog stanovništva u zajedničko stvaranje svijesti o važnosti turizma kao platforme za plasman proizvoda i usluga. Stoga, našu Županiju možemo promatrati kao cjelogodišnju destinaciju u kojoj gost može doživjeti nezaboravna iskustva, opustiti se, odmoriti se i uživati. Kontinuiranim koordiniranjem

aktivnosti turističkih dionika, razvojem aktualne i cjelovite komunikacijske strategije, snažnim povezivanjem s poljoprivredom te fokusiranjem na tržišne segmente i njihovim upoznavanjem, moguće je uspješno privući turiste koji će destinaciji donijeti prihode. U ovom trenutku, Osječko-baranjska županija može zadovoljiti potrebe različitih tržišnih segmenata.

Tijekom zadnjih pet godina, povećala se vidljivost i interes za posjet destinaciji Osječko-baranjske županije. Rezultat je to i povećane razine ulaganja u razvoj vlastitog brenda i intenziviranja aktivnosti promocije i oglašavanja imidža destinacije Osječko-baranjske županije kao cijele Slavonije i Baranje.

Poticanje razvoja turizma kroz povećanje raznolikosti ponude turizma na području Županije ključno je za oživljavanje i pokretanje ruralnih sredina, produljenje turističke sezone, poticanje poduzetničkih i poljoprivrednih aktivnosti te zapošljavanje lokalnog stanovništva. Za utvrđivanje kvalitetne turističke ponude Županije važna je sinergija i suradnja ključnih dionika koji djeluju u Županiji, a to su prije svega turističke zajednice, lokalne vlasti, različite neprofitne udruge koje se bave kulturom, umjetnosti, baštinom i poslovni subjekti.